

Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Nummer Toegang: 2.13.53

**Inventaris van het archief van de
Hogere Krijgsschool en voorgangers,
1868-1940**

Versie: 25-06-2023

P. Douglas

Nationaal Archief, Den Haag 1986

This finding aid is written in Dutch.

INHOUDSOPGAVE

Beschrijving van het archief.....	7
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	8
Openbaarheidsbeperkingen.....	8
Beperkingen aan het gebruik.....	8
Materiële beperkingen.....	8
Aanvraaginstructie.....	8
Citeerinstructie.....	8
Archiefvorming.....	9
Geschiedenis van de archiefvormer.....	9
De geschiedenis der hogere krijgsschool (H.K.S.) en haar voorgangers..	9
De oprichting van de Stafschool voor officieren (1868-1875).....	9
Krijgsschool voor officieren (1875-1878).....	10
Eerste en tweede afdeling der Krijgsschool (1878-1891).....	11
Hogere Krijgsschool (1891-1940).....	13
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	20
De verwerving van het archief.....	21
Inhoud en structuur van het archief.....	22
Verantwoording van de bewerking.....	22
De archiefbestanddelen.....	22
Inventarisatie.....	22
Het schema.....	22
Enige bijzondere bevindingen uit verschillende archiefbestanddelen....	23
Detacheringen.....	23
Het onderzoek naar de herkomst der studieopdrachten aan de bij de generale staf gedetacheerde officieren, 1896-1939 en het samenstellen van overzichten van leerlingen en leraren.....	23
De vakken aan de H.K.S. en haar voorlopers (bijlage 3).....	24
Verwant materiaal.....	25
Beschikbaarheid van kopieën.....	25
Afgescheiden archiefmateriaal.....	25
Publicaties.....	25
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	27
I. Stafschool, 16 november 1868 tot 1 november 1875.....	27
A. Algemeen.....	27
1. Jaarverslagen.....	27
B. Bijzondere onderwerpen.....	27
a. Organisatie.....	27
1. Algemeen.....	27
2. Huisvesting.....	28
3. Benoemingen.....	28
4. Toelagen en tractementen.....	28
5. Herdenkingen.....	29
b. Taak.....	29
1. Onderwijs.....	29
1.1. Algemeen.....	29
1.2. Reglementen.....	30
1.3. Toelatingsexamens.....	30

2. Krijgskundige studies.....	31
2.1. Algemeen.....	31
2.2. Terreinverkenningen in Nederland.....	31
2.3. Detachering van leerlingen bij de verschillende legeronderdelen.....	31
2.4. Informatie op krijgskundig gebied.....	32
3. Beëindiging c.q. afronding der studies.....	32
II. Krijgsschool voor officieren 1 november 1875 tot 14 maart 1878, waarna Ile afdeling der Krijgsschool tot 1 november 1891.....	33
A. Algemeen.....	33
1. Jaarverslagen.....	33
2. Agenda's.....	33
3. Index.....	33
B. Bijzondere onderwerpen.....	34
a. Organisatie.....	34
1. Algemeen.....	34
2. Huisvesting.....	35
3. Benoemingen.....	36
4. Toelagen en tractementen.....	36
5. Herdenkingen.....	36
b. Taak.....	36
1. Onderwijs.....	36
1.1. Algemeen.....	36
1.2. Reglementen.....	38
1.3. Toelatingsexamens.....	38
1.4. Materieel.....	39
2. Krijgskundige studies.....	39
2.1. Algemeen.....	39
2.2. Terreinverkenningen in Nederland.....	39
2.3. Detacheringen van leerlingen bij de verschillende legeronderdelen.....	39
2.4. Rubriek, hier niet van toepassing.....	40
2.5. Oefeningen op de kaart.....	40
2.6. Schriftelijke opdrachten aan leerlingen.....	40
3. Intendance studies.....	41
3.1. Algemeen.....	41
3.2. Landbouwkundig onderwijs.....	42
4. Beëindiging c.q. afronding der studies.....	42
III. Hogere Krijgsschool, 1 november 1891 - 13 april 1940.....	43
A. Algemeen.....	43
1. Jaarverslagen.....	43
2. Agenda's.....	44
B. Bijzondere onderwerpen.....	44
a. Organisatie.....	44
1. Algemeen.....	44
2. Huisvesting.....	46
3. Benoemingen.....	46
4. Toelagen en tractementen.....	47
5. Herdenkingen.....	47
6. Hervormingen.....	48
b. Taak.....	49
1. Onderwijs.....	49
1.1. Algemeen.....	49
1.2. Reglementen.....	52
1.3. Toelatingsexamens.....	53

1.4. Materiaal.....	53
2. Krijgskundige studies.....	54
2.1. Algemeen.....	54
2.2. Terreinverkenningen in Nederland.....	56
2.3. Detachering van leerlingen bij de verschillende legeronderdelen.....	56
2.4. Informatie op krijgskundig gebied.....	56
2.5. Oefeningen op de kaart.....	57
2.6. Schriftelijke opdrachten.....	58
3. Intendance studies.....	58
3.1. Algemeen.....	58
3.2. Landbouwkundig onderwijs.....	60
4. Beëindiging e.g. afronding der studies.....	62

Bijlagen.....63

1. Namenlijst van directeurs der diverse opeenvolgende scholen, per tijdvak.....	63
2. Alfabetische naamlijst van de leraren der Stafschool, Krijgsschool voor officieren en Hogere Krijgsschool 1868-1939.....	64
3. Verklaring der nummers van de vakken waarin aan de Stafschool, Krijgsschool voor officieren en Hogere Krijgsschool lesgegeven werd met hun diverse perioden.....	76
4. De vakken van de Rijks Hogere Landbouwschool en de Hogere Textielschool	78
5. Index op de overige namen voorkomende in de inventaris der Staf-, Krijgs- en Hogere Krijgsschool.....	79
6. Overzicht van de inspecteurs militair onderwijs 1878-1925.....	81
7. Concordans van oud naar nieuw: Stafschool. 16 november 1868 - 1 november 1875.....	82
8. Concordans van oud naar nieuw: Krijgsschool voor officieren. 1 november 1875 - 1 november 1891.....	84
9. Concordans van oud naar nieuw: Hogere Krijgsschool 1 november 1891 - 13 april 1940.....	87
10. Concordans van 1974.....	95

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Stafschool, Krijgsschool en Hogere Krijgsschool

Archiefbloknummer:

D23332

Omvang:

375 inventarisnummer(s)

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands.

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

School tot voorlopige opleiding van stafofficieren (1 mei - 8 augustus (, 1868))

Stafschool voor officieren (1868-1875)

Krijgsschool voor officieren (1875-1878)

Ile afdeling der Krijgsschool (1878-1891)

Hogere Krijgsschool (1891-1940)

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Het archief van de Hogere Krijgsschool en haar voorgangers bevat naast series jaarverslagen onder meer stukken betreffende de organisatie, huisvesting en benoemingen. Verder bevinden zich in het archief stukken betreffende toelatingsexamens, reglementen, schriftelijke opdrachten aan leerlingen, detachering van leerlingen bij verschillende legeronderdelen en intendance studies. Het gaat bij deze stukken veelal om briefwisselingen en nota's. Tevens bevat het archief studiemateriaal uit de periode 1934-1939 ten behoeve van het onderwijs aan Nederlandse en Nederlands-Indische leerlingen.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Stafschoon, Krijgsschool en Hogere Krijgsschool, nummer toegang 2.13.53, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Hogere Krijgsschool, 2.13.53, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

DE GESCHIEDENIS DER HOGERE KRIJGSSCHOOL (H.K.S.) EN HAAR VOORGANGERS.

DE OPRICHTING VAN DE STAFSCHOOL VOOR OFFICIEREN (1868-1875)

De officieren van de artillerie en de genie, alsmede de adspirant ingenieurs van de waterstaat werden na hun vierjarige opleiding nog gedurende twee jaren in de gelegenheid gesteld aan de koninklijke militaire academie (K.M.A.) hun opleiding te voltooien door deelneming aan de zgn. toegepaste studiën. Deze applicatie cursus vormde een eerste poging om te komen tot een hogere vorming voor officieren.

Kolonel Le Clerq, van oorsprong artillerist, sinds 1 Januari 1857 directeur van de dienst der militaire verkenningen gevestigd te Arnhem, man uitgerust met veel belangstelling voor een betere opleiding van jonge stafofficieren, kwam drie weken na zijn benoeming met een voorstel tot instelling van een "inrichting of school tot opleiding van officieren van het staf korps".

Juist in deze tijd had het kamerlid J.K.H.de Roo van Alderwerelt een amendement ingediend dat tot strekking had te komen tot een reguliere opleiding voor stafofficieren.

In afwachting van de goedkeuring door koning Willem III richtte men op 1 mei 1868 de "school tot voorlopige opleiding van stafofficieren" op. Aan maximaal zes officieren zou gedurende één jaar stafdienst te velde en toegepaste tactiek worden gedoceerd in een gehuurd bovenhuis boven de slagerij van Johan Hendrik Welles, gelegen op de hoek van de Jansstraat en het Donkere Begijnhof te Haarlem. Vier nog van Le Clerq's opleiding in Arnhem overgebleven luitenanten (A.Kool, F.de Bas, W.H.Nolthenius en dhr.H.Laman Trip) vormden de eerste groep leerlingen.

Per 1 november 1868 werd, onder opheffing ¹ van de voorlopige stafschoon te Haarlem, een stafschoon te Breda opgericht waar ook de K.M.A. reeds gevestigd was. De directeur van de school te Haarlem, de majoor van de generale staf: J.Schuurman, die de functie had verkregen omdat hij te Haarlem woonde, werd weggeorganiseerd en vervangen door de kapitein, weldra majoor der generale staf J.M.van der Star.

In verband met de personeelsaanvulling der generale staf zagen we reeds de stafschoon in Breda ontstaan onder directeurschap van majoor van der Star. Op 1 november 1868 opende deze school haar poorten. Twee kapiteins der generale staf waren er leraar.

1 Per 8 augustus 1868.

Men mocht gebruik maken van de diensten van het personeel der K.M.A., waarvan de hulpmiddelen eveneens ter beschikking van de stafschool zouden staan. Die school had een wintercursus van vier jaren, gedurende vijf wintermaanden werd les gegeven. Gedurende de zeven zomermaanden werden de leerlingen gedetacheerd bij andere wapens dan het wapen waartoe zij oorspronkelijk behoorden. Het was jammer dat de auctor intellectualis van deze school, de kapitein J.C.C.den Beer Poortugaal, de stafofficier die minister van Mulken bij diens planne n had geadviseerd, een toelatingsexamen tot de stafschool had ingesteld, dat zò zwaar was, dat bijna niemand aan de eisen kon voldoen. Het gevolg hiervan is geweest dat weinig officieren zich aanboden ².

De eisen werden dan ook reeds in 1869 verlicht, maar ondanks dat slaagde er in 1870 van de vijf examinandi slechts één, nl. de toenmalige luitenant ir. W.Rooseboom, later directeur van de H.K.S. en tenslotte gouverneur-generaal van Nederlands-Indië.

Minister Engelvaart legde in een op 20 september 1871 gepubliceerd mobilisatieverslag, uitgebracht aan de tweede kamer, alle in 1870 geconstateerde fouten vast. Positief: snelle opkomst en goede geest. Hoofdgebreken: te weinig generale staf officieren, intendanten en luitenants, slechte intellectuele ontwikkeling der miliciens en ongeschiktheid voor dadelijk gebruik van de schutterij.

De eisen voor het toelatingsexamen waren te zwaar. Het eindexamen was eveneens zéér zwaar, maar als men slaagde, volgde meestal een snelle bevordering bij keuze tot kapitein. Dit nu vooral wekte de afgunst op van jonge en oude officieren, en maakte de stafschool impopulair. Van het eerste eindexamen slaagden er slechts twee, nl. kapitein Arthur Kool (later minister van Oorlog) en eerste luitenant F.de Bas (later directeur Krijgsgeschiedkundig archief van de generale staf). Over het algemeen voldeed de regeling der stafschool beslist niet. De directeur en de chef generale staf probeerden steeds verbeteringen aan te brengen maar de minister (Delprat) verleende geen medewerking. Zijn opvolger Van Limburg Stirum stelde een derde kapitein-leraar bij de stafschool aan (de genist K.Eland).

Bij het volgende eindexamen in 1873 slaagde niemand van de drie leerlingen!

Op 1 november 1873 werd luitenant-kolonel van der Star sous-chef generale staf, majoor J.C.C.den Beer Poortugaal directeur van de stafschool.

KRIJGSSCHOOL VOOR OFFICIEREN (1875-1878)

Men heeft gespeeld met de gedachte in Indië een eigen stafschool op te richten. Tenslotte heeft men het evenwel efficiënter gevonden de reeds in Nederland bestaande stafschool dienstbaar te maken aan het Nederlands-Indische Leger. Zo werden bij het begin van de cursus 1876, op 1 november, de eerste plaatsen voor "Indische officieren" opengesteld. Ze kregen hetzelfde

2 Per 22 augustus 1869 werd de bovenverdieping van het gouvernementsgebouw ontruimd en ingericht tot gebruik door de stafschool.

onderwijs als de andere leerlingen; slechts voor land- en volkenkunde zou een burgerleraar van de K.M.A. worden aangetrokken. Het zou nog jaren duren voordat het onderricht aan de "Indische" officieren meer aan de voor hen geldende behoefte zou worden aangepast. De "Indische" officieren die in 1876 het hoger militair onderwijs in Nederland gingen volgen, deden dat niet meer aan de stafschool, doch wel aan de krijgsschool voor officieren te Breda onder welke naam de stafschool inmiddels was gaan voortleven. De stafschool immers was een mislukking gebleken. Tijdens de zeven jaren van haar bestaan slaagden er slechts vier leerlingen voor het eindexamen en hebben er in totaal slechts zeventien de school bezocht. Men wierp gedeeltelijk het roer om; men gaf aan de school een ruimere strekking. Bij koninklijk besluit van 28 juli 1875 no. 10 werd de "stafschool" gereorganiseerd tot "krijgsschool voor officieren". Deze krijgsschool, eveneens gevestigd te Breda, startte op 1 november 1875 en had ten doel zodanige hogere wetenschappelijke en praktische vorming te bieden "als ten grondslag moet strekken aan het naar behooren bekleeden van de hogere rangen in het leger of het vervullen van de verschillende dienstbetrekkingen bij den generalen staf, de intendance enz. die tot de hogere troepenopleiding behooren". De cursus zou nu slechts drie jaren duren. Nieuw was een cursus voor de intendance van één jaar, die reeds in 1877 met een jaar werd verlengd. Géén bijzondere vóórpromotie werd in het vooruitzicht gesteld. Het toelatingsexamen was eenvoudiger geworden. Het eindexamen werd afgeschaft. De zomermaanden bleven bestemd voor de detachering.

EERSTE EN TWEEDE AFDELING DER KRIJGSSCHOOL (1878-1891)

In 1877, bij de herziening van de wet van 1869 betreffende de K.M.A., zag het militaire lid van de tweede kamer J.K.H. de Roo van Alderwerelt een mogelijkheid tot verbetering der inrichting van de krijgsschool. Op zijn aanstichten werd een artikel in de wet van 1869 opgenomen, als gevolg waarvan de applicatiecursussen voor de cadetten der artillerie en genie (een soort aanvullend studiejaar voor deze jonge mannen) en de cursussen voor hoger vorming in één krijgsschool werden verenigd. De applicatiecursussen zouden de eerste afdeling, de cursussen hogere vorming de tweede afdeling van de krijgsschool vormen.

Toen de Roo van Alderwerelt in het op 3 november 1877 gevormde kabinet Kappeijne van de Coppello minister van Oorlog werd, voerde hij ogenblikkelijk uit wat hij altijd had gewild. Bij koninklijk besluit van 14 maart 1878 no. 17 werd de inrichting der krijgsschool geregeld, en deze gesplitst in twee afdelingen. De eerste afdeling, omvattende de vroegere applicatiecursussen, bleef bij de K.M.A. en dus te Breda. De tweede afdeling ging naar 's-Gravenhage. De nieuwe regeling trad op 1 oktober 1878 in werking.

Op 8 november 1878 verliet de chef generale staf A.C.A. Schönstedt de dienst met pensioen. Van der Star volgde hem op.

Op 23 maart 1878 diende de Roo van Alderwerelt een wetsvoorstel in bij de tweede kamer tot regeling van de dienst, de belangen, de opleiding etc. van de generale staf. Dit wetsontwerp lokte veel kritiek uit die evenwel meer gericht was tegen de persoon van de minister dan tegen het voorstel zelf. Ondertussen trof men hiermee vooral de tweede afdeling van de krijgsschool te 's-Gravenhage. Op 30 december 1878 stierf hij.

In de tweede kamer werd een vinnige strijd geleverd tegen de tweede afdeling van de krijgsschool te 's-Gravenhage.

Ondanks deze kritiek opende de nieuwe school haar poorten op 1 oktober 1878. Kapitein K.Eland, sedert 1872 leraar aan staf- en krijgsschool werd benoemd tot majoor en directeur. Men studeerde krijgskunde, intendanceleer en techniek. Voor de techniek volgde men de lessen aan de polytechnische school te Delft. De duur van de krijgskundige cursus, en ook die van de intendancecursus, werd bepaald op twee jaar, waarvan per jaar acht maanden les zou worden gegeven terwijl de overige vier maanden konden worden bestemd voor detacheringen.

Het toelatingsexamen werd wederom vereenvoudigd, zodanig, dat niemand zich voortaan uit angst voor dat examen zou behoeven te laten weerhouden. De Roo van Alderwerelt had zich voor ogen gesteld: een korps officieren van de generale staf met een kleine kern. Doch in het leger zou een groter aantal gebrevetteerden aanwezig moeten zijn, die geschikt zouden moeten zijn om zo nodig stafdienst te verrichten. Er werd dan ook weer een eindexamen ingesteld. Nà dat eindexamen werd men gedurende twee jaren onder de bevelen van de chef generale staf gesteld; bij gebleken geschiktheid verwierf men de titel van stafofficier met het recht op het houden van een dienstpaard en het dragen van een onderscheidingsteken.

Door de kritiek in het parlement achtte de generaal-majoor Van der Star het noodzakelijk dat aan de nieuwe school in 's-Gravenhage vooral een niet-aanstoot-gevend-karakter zou worden gegeven. Daarom werd de inrichting min of meer "weggestopt" achter de poort in het Noordeinde juist benoorden het koninklijk paleis in een door het Rijk van koning Willem III gekocht pand. Tegenwoordig staat op deze plek het koninklijk huisarchief. Dit gebouw voldeed echter absoluut niet aan de eisen, was een oud perceel, en kon het grote aantal leerlingen eigenlijk niet bergen. Dit klemde te meer, daar juist nù de "Indische" leerlingen hun entree op de school maakten. Deze moesten tevoren in Indië een toelatingsexamen afleggen. Jaarlijks zouden zes plaatsen voor officieren van het Nederlands-Indische Leger, worden gereserveerd, drie voor infanteristen of cavaleristen en één voor respectievelijk een artillerist, een genist en een kwartiermeester. Voor de krijgskundige studiën hier te lande kon het hoge aantal van veertien officieren worden toegelaten. De technische cursus te Delft werd door één, de Intendance cursus door twee leerlingen bezocht. Inmiddels bereikte de kritische tweede kamer haar doel: op 16 december 1878 verwierp zij bij de behandeling van de oorlogsbegroting het artikel nopens de krijgsschool.

Bij de behandeling van de Nederlands-Indische begroting werd de post welke was uitgetrokken voor het hier te lande doen volgen van een wetenschappelijke opleiding door officieren van Nederlands-Indische Leger ten enenmale overtoollig geoordeeld. Met ingang van 2 januari 1879 werd de tweede afdeling van de krijgsschool geschorst.

Officieel stonden van toen af alle lessen stil. Maar al spoedig werd het oudste studiejaar ontboden in het schoolgebouw voor het officieus ontvangen van les. Gestoken in burgerkleren en verscholen achter neergelaten gordijnen ontvingen in 1879 Nederlandse officieren hoger militair onderwijs. Den Beer Poortugaal was van 1 februari 1879 tot 20 augustus 1879 minister van Oorlog, de tijd was te kort om zijn plannen door te drukken. Hij werd opgevolgd door Reuther die de krijgsschool geen goed hart toedroeg. Hij wilde bezuinigen. Bij koninklijk besluit van 9 juni 1880 werd de duur van de cursus op twee jaar bepaald en werd er opnieuw een vergelijkend toelatingsexamen ingesteld. Er werd vooral aandacht besteed aan de wapenleer. Er zou geen tijd zijn voor praktische oefeningen of legale detacheringen. Het hoger militair onderwijs raakte aardig in het slop!

Op 23 april 1883 neemt het kabinet van Lijnden van Sandenburg ontslag. Minister Reuther verdwijnt en maakt plaats voor generaal-majoor Weitzel. Generaal-majoor Van der Star is dan chef generale staf en aan het hoofd der krijgsschool staat de genie officier Eland. Het bureau van de inspecteur van het militair onderwijs werd opgeheven, het enige positieve resultaat daarvan was dat de krijgsschool teruggebracht werd onder de chef generale staf. Het kenmerkt het politiek bedrijf in de tweede kamer van de jaren dat een en ander het gevolg was van de aanneming van een amendement op de oorlogsbegroting 1886, ten doel hebbend de toenmalige inspecteur van het militair onderwijs generaal-majoor Den Beer Poortugaal, persoonlijk te treffen, in verband met zijn wijze van optreden als gouverneur van de K.M.A. vóór dien. Hij werd op non-activiteit gesteld.

Dat het militair onderwijs wèl in het brandpunt der belangstelling stond blijkt uit de oprichting van de zgn. "militaire school" te Haarlem. (opgeheven 1 oktober 1897).

Bij koninklijk besluit van 7 juli 1886, no. 37, werd deze school, van tijdelijke aard, opgericht.

Het tweede kamerlid Rooseboom gaf de stoot tot de indienststelling van deze school en genoot de steun van minister Weitzel. De opleiding omvatte één jaar praktijk bij 4 R.I. te Haarlem, gevolgd door twee jaren onderwijs aan de school. De directeur stond rechtstreeks onder de inspecteur der infanterie.

HOGERE KRIJGSSCHOOL (1891-1940)

Minister Weitzel trad op 21 april 1888 af. Hij werd opgevolgd door de kolonel der artillerie: Bergansius. Op 16 mei 1890 ging van der Star met pensioen.

In 1888 werd een wetsontwerp ingediend waarbij de K.M.A. en de eerste afdeling der krijgsschool zouden samensmelten tot één militaire school met driejarige cursus, terwijl de tweede afdeling der krijgsschool zou worden omgedoopt in "hogere krijgsschool". Minister Bergansius stelde de duur van de cursus op twee jaren. De kamerleden Rooseboom (oud leerling stafschoon en toekomstig directeur H.K.S.) en A.L.W. Seijffardt (na Bergansius minister van Oorlog (1891-1894)) pleitten voor een bredere basis betreffende het onderwijs aan de krijgsschool, voor een langere cursusduur, alsmede voor een wettelijke regeling t.a.v. de toelating tot de H.K.S. en t.a.v. de bevordering bij keuze na het met goede uitslag doorlopen van de cursus.

De oud leerling stafschoon en kapitein der genie W.Cool (eveneens later directeur H.K.S.) en de kapitein van de generale staf Kraijenhoff van de Leur (oud leerling en oud leraar) schreven brochures waarin zij zich eveneens voorstanders toonden van een driejarige cursus. Kapitein Cool, puttend uit zijn tropenervaring, gaf ook een krachtige stoot in de richting van een meer gespecialiseerde opleiding voor de leerlingen die van het Nederlands-Indische Leger afkomstig waren.

In Nederland werd op 21 juli 1890 de nieuwe militaire onderwijswet van kracht. Ze kan worden beschouwd als het werk van minister Bergansius en van de chef generale staf Van der Star.

In deze wet werd bepaald dat er een hogere krijgsschool zou zijn, bestemd tot de vorming van officieren in algemene krijgskundige richting, voor de hogere troepenleiding, voor de dienst bij de generale staf en voor de intendance dienst. De school zou te 's-Gravenhage worden gevestigd, de cursus zou drie jaar duren en de "Indische" officieren zouden, aan hun speciale eisen aangepast onderwijs verkrijgen. Om aan het toelatingsexamen te mogen deelnemen moest men minstens vijf jaar als officier hebbend gediend. Marine, mariniers- en vreemde officieren zouden tot de lessen kunnen worden toegelaten. Een eindexamen werd niet ingesteld, doch door de minister zou steeds een commissie worden benoemd ter opmaking van een "eindverslag".

Bij de wet werd het toezicht op alle inrichtingen van militair onderwijs opgedragen aan een inspecteur van het militair onderwijs. Deze functionaris, die nu dus weer wordt toegevoegd aan de bestaande autoriteiten, zal rechtstreeks ressorteren onder de minister van Oorlog. De nieuwe cursus aan de H.K.S. te 's-Gravenhage begon op 1 november 1891. Kort tevoren, bij koninklijk besluit van 12 september 1891, werd het juist afgetreden lid van de tweede kamer luitenant-kolonel generale staf W.Rooseboom m.i.v. 1 oktober van dat jaar benoemd tot directeur van de onderwijsinstelling waarvan hij in zekere zin de geestelijke vader was. Hij kon nu zijn theoriën in de praktijk omzetten. Eén van de eerste zaken die zijn aandacht vroegen was de huisvesting. Het duurde nog enige jaren voordat dit probleem was opgelost.

Eerst onder Roosenboom's opvolger, de luitenant-kolonel Plantenga, betrok de H.K.S. het pand bekend als vm. directeurswoning van de geschutgieterij aan de Nieuwe Uitleg.³⁴

In 1908 werd er een poging gedaan de hogere krijgsschool te doen verdwijnen. In het voorlopige verslag op de oorlogsbegroting voor 1909 werd de vraag gesteld of het niet mogelijk was voor het onderricht aan de H.K.S. onderwijs aan een universiteit in de plaats te doen treden. Sabron (minister van oorlog) antwoordde dat het feit dat aan de H.K.S. onderwijs werd gegeven in enkele universitaire vakken niet het in feite vaktechnisch karakter van de school wegnam. En daarmee was de zaak af. De toenmalige directeur, de luitenant-kolonel H.L.van Oordt, de opvolger van Wouter Cool, zal het met deze uitspraak wel volledig eens zijn geweest. Hij en zijn voorgangers hebben voortdurend moeten vechten om hun school de zo moeizaam verkregen status te laten behouden. Reeds in 1899 wilde de inspecteur van het militair onderwijs oudere kapiteins vaktechnisch verder doen bekwamen aan de H.K.S. Directeur Staal verzette zich hiertegen met hand en tand. In later jaren voerde de directeur W.E.van Dam van Isselt het argument er tegen aan: het karakter van het onderwijs aan de H.K.S. moet universeel, vooruitziend en deels wijsgerig zijn; reële, positieve kennis bijbrengen aan troepen officieren kan niet door dezelfde leraren en aan dezelfde school geschieden als het bijbrengen van de bedoelde universele wetenschappelijke stof aan toekomstige stafofficieren. Als nieuw vak kende de H.K.S. vanaf 1903 "comptabiliteit", dit vak moest gegeven worden nadat op 1 mei 1895 de volledige scheiding tussen de intendance en de militaire administratie tot stand was gekomen.⁵ Een poging om het toelatingsexamen te laten vervallen leed schipbreuk, onder minister Wouter Cool nog wel, kort tevoren zelf directeur der H.K.S. Wouter Cool is de eerste directeur der H.K.S. geweest die bevorderd werd tot kolonel (in 1905) en gehandhaafd als directeur; voordien werd de directeur steeds overgeplaatst bij promotie tot kolonel.

3 De school bleef hier tot 10 januari 1896 gevestigd, waarna een gebouw van de E.a.l. werd overgenomen.

4 In 1904 werd het 12 1/2 jarig bestaan der H.K.S. gevierd. Tussen 1904 en 1907 werd het gebouw der H.K.S. uitgebreid met een laboratorium en bijbehorende lokalen.

5 Op pagina 6 staat geschreven dat "op 1 mei 1895 de volledige scheiding" was tot stand gekomen tussen de intendance en de militaire administratie". Uit de studie van H.L. Zwitser, kapitein v.s.d. van de militaire administratie, getiteld "Grepes uit de geschiedenis van de militaire administratie" pag. 395 blijkt: "Nadat ook nog de tweede kamer, bij de behandeling van de begroting van oorlog voor het jaar 1894, zich met de zaken had bemoeid, volgde in 1895 een reorganisatie van de militaire administratie, waarbij de controle op de inwendige administratie en de mandatering aan de intendanten werd ontnomen en overgedragen aan de kwartiermeesters, voor wie in verband met deze taken de rang van luitenant-kolonel werd opengesteld". (zie ook recueil militair 1895 pag.128). Op pag. 398 schrijft hij "Bij koninklijk besluit van 31 juli 1918 no. 45 werd een scheiding tot stand gebracht tussen de intendance en de militaire administratie, die voortaan ieder een afzonderlijk dienstvak zouden vormen". (zie ook legerorders 1918 deel B, nr. 278).

Aan generaal Thiange, chef generale staf, komt de eer toe een innig verband tot stand te hebben gebracht tussen krijgskundige studiën en intendance studiën. De best overwogen plannen van de generale staf hebben immers grote kans te mislukken wanneer niet in voldoende mate gedacht is aan de legerverpleging.

Het is onder een duidelijk gevoelde dreiging op internationaal gebied, doch nog in volkomen onwetendheid van wat in juli van dat jaar zou gaan gebeuren, dat de Nederlandse generale staf onder zijn chef, de luitenant-generaal Snijders, zich in de maand maart van 1914 op maakt om het honderd jarig bestaan van het dienstvak te gaan herdenken. Op 11 maart 1914 spreekt de luitenant-generaal der cavalerie b.d. F. de Bas zijn beroemd geworden feestrede uit. Op de hem eigen romantische wijze schetst de Bas het ontstaan, de ontwikkeling en de bloei der Nederlandse generale staf. Hij noemt de totale winst der opleidingsschool; sinds 1868 werden voor Nederland en Nederlands Indië gezamenlijk 700 cursisten afgeleverd, 560 studenten voor algemene krijgskunde en 140 voor intendance. Onder hen zijn twee latere gouverneurs-generaal van Nederlands-Indië: de generaals Rooseboom en Van Heutsz, alsmede beroemde overwinnaars op Sumatra als Van Daalen, Doorman en Kronouwer. De generaals Michielsen, Van Rietschoten en De Gréve onderscheidden zich op Celebes, Bali en Timor.

Een majoor Thomson nam deel aan de oorlog in Atjeh, aan die in Zuid-Afrika en aan die op de Balkan. De krijgsschool leverde enige leden van de eerste en tweede kamer, alsmede vijf ministers van Oorlog: de generaals Arthur Kool, H.P. Staal, W.F. Ridder van Rappard, F.H.A. Sabron en Wouter Cool.

De H.K.S., die in het begin van de mobilisatie geschorst was geweest, had later haar poorten weer geopend.⁶ Vooral werd aandacht besteed aan de "afwerking" der aanwezige "Indische" officieren. In het begin van 1918 werd als tijdelijke maatregel in Bandoeng een leergang H.K.S. geopend onder de toenmalige luitenant-kolonel van de generale staf J.C. Pabst. Begin december werd een aanvang gemaakt met een tweede jaar. Op 1 maart 1919 kon echter de tijdelijke leergang te Bandoeng worden opgeheven omdat het gebruikelijke onderwijs in Nederland kon worden hervat. Het werd in 's-Gravenhage weer een cursus van drie jaar. Inmiddels was op 1 november 1918 een zelfstandige, doch nauw met de H.K.S. verbonden hogere marine krijgsschool opgericht (officieel pas bij K.B. van 7 januari 1921). Op 1 april 1925 viel de inspecteur militair onderwijs aan de bezuinigingswoede ten offer; de H.K.S. kwam nu tot 7 december 1927 rechtstreeks onder de minister te ressorteren, na dien onder de chef generale staf. Vermeldenswaard is dat bij koninklijk besluit van 2 november 1925 een onderscheidingsteken generale staf of intendance werd ingevoerd, te dragen door degenen die de geschiktheid hadden verworven voor het betrokken dienstvak (de gouden zon!).

Om toegelaten te worden tot de opleiding tot stafofficier in Nederland moesten de "Indische" officieren vijf jaar als officier gediend hebben, waarvan vier in Indië, en een toelatingsexamen te Bandoeng hebben afgelegd. In de jaren

6 Van 1917-1918 was het gebouw der H.K.S. in gebruik bij de staf der 1e Divisie.

rondom de eerste wereldoorlog werden ongeveer tien plaatsen voor de krijgskundige cursus en zes voor de intendance voor "Indische" officieren gereserveerd. De geslaagden werden, na afloop van de krijgskundige cursus bij terugkeer in Indië bij de troep gedetacheerd, de infanteristen bij de bergartillerie, de overigen bij de infanterie.

De geslaagden, werden na afloop van de intendance cursus in Nederland gedetacheerd bij de rijks hogere land-, tuin- en bosbouwschool te Wageningen (landbouwhogeschool), de Nederlandse school voor nijverheid en handel te Enschede en het centraal magazijn voor militaire kleding en uitrusting te Amsterdam en in Indië als regel bij de intendance.

1928 was een belangrijk jaar. Bij koninklijk besluit van 10 augustus 1928 no. 17 werd m.i.v. 1 september het ministerie van Oorlog samengevoegd met dat van Marine tot het ministerie van Defensie. De tweede belangrijke gebeurtenis is de viering geweest van het zestig jarig bestaan van de H.K.S. tegelijkertijd met die van het tien jarig bestaan van de hogere marine krijgsschool.

Men vierde het zestig jarig bestaan omdat de herdenking van het gouden jubileum tijdens de eerste wereldoorlog had plaatsgevonden. Op 27 april 1928 werd er een receptie gehouden in hotel "De twee steden". Eerst hielden de luitenant-generaal b.d.M.C.v.d.Hoog, vóór en tijdens de mobilisatie directeur der school, en de gepensioneerde luitenant-generaal F.de Bas redevoeringen. De oude heer de Bas, de enige overlevende der scholieren van 1868, had zich in ceremonieel tenue gekleed. Onder de aanwezigen bevonden zich minister Lambooy, generaal Snijders, luitenant-generaal van der Palm en de chef marinestaf, schout bij nacht mr.J.C.Jager, alsmede de commandant-veldleger: luitenant-generaal Muller Massis. De meeste aanwezigen waren vergezeld van hun dames. Tijdens de receptie werd o.a. nog het woord gevoerd door de chef generale staf, door de minister van Oorlog en door luitenant-generaal b.d. Van Terwisga. Als opdracht aan de jongeren om op de door de ouderen ingeslagen weg voort te gaan bood de laatste de directeur als herdenkingsstuk een tegeltableau aan, alsmede een album met handtekeningen. De toenmalige kolonel P.J.van Munnekrede dankte in zijn kwaliteit van directeur. Hij ontving na afloop uit handen van minister Lambooy de versierselen van het ridderkruis in de Orde van de Nederlandse Leeuw. Schout-bij-nacht Surie werd bevorderd tot vice-admiraal; professor mr.dr.J.Eigeman ontving het officierskruis in de orde van Oranje Nassau.

De volgende dag was het 's-morgens reünie in het gebouw van de krijgsschool aan de Nieuwe Uitleg. De brigade grenadiers en jagers met de koninklijke militaire kapel defileerde er langs de autoriteiten en de reünisten met hun dames. Het defile werd afgenomen door de beide directeuren en de commandant van het veldleger. Minister Lambooy was er met zijn beide adjudanten aanwezig. Een reüniediner in de Dierentuin besloot de feestelijkheden in en om de school.

Groots moet de gala-avond op de 27ste april in Seinpost zijn geweest. Alle leden van de koninklijke familie gaven er acte de présence, alsmede de minister van Oorlog en zeer vele andere autoriteiten. De vele schitterende uniformen maakten deze gebeurtenis voor 's-Gravenhage tot een uniek schouwspel. Na afloop van de voorstelling was er bal met souper. De kolonel van Munnekrede en de directeur van de hogere marine krijgsschool, kapitein luitenant-ter zee Van Reede namen de honneurs waar. Veel succes oogstten achttien, o.l.v. de reserve-majoor der infanterie Albert Vogel, ingestudeerde tableaux vivants, waarvan de ontwerpen getekend waren door de reserve eerste luitenant der grenadiers H.F.D.Oxenaar.

Dat, ter herinnering aan de mobilisatie 1914-1918 werd aanleiding tot een machtige ovatie aan de in de zaal aanwezige generaal Snijders in wie men tevens de generale staf huldigde. Toen de koningin vertrok wendde zij zich speciaal tot de oud-opperbevelhebber, bood hem haar hand en sprak hem hartelijk toe. Ook de koningin-moeder Emma en prins Hendrik betuigden Snijders hun erkentelijkheid. De prins blééf, om mee aan te zitten aan het rijke souper. In het feestprogramma van de avond waren portretten opgenomen van alle gewezen directeurs van de krijgsschool. T.g.v. deze herdenking werd onder auspiciën van de vereniging ter beoefening van de krijgswetenschap een door de vorige directeur, W.E.van Dam van Isselt, geschreven werkje uitgegeven: "Zestig jaren hoger militair onderwijs". Hem werd hiervoor tijdens de receptie op 27 april speciale hulde gebracht. Tijdens de reünie in de ochtend van de 28ste april bood een comité van leerlingen en oud-leerlingen de directeur Van Munnekrede, een fraaie klok aan voor zijn kamer, alsmede een grote foto van het schoolgebouw met daarvóór alle leraren en leerlingen.

De H.K.S. werd achtereenvolgens geleid door de kundige luitenant-kolonel later kolonel H.A.F.G. van Ermel Scherer en door de doortastende luitenant-kolonel later kolonel J.Th.Jhr.Alting von Geusau. Nog steeds klaagden ook deze directeurs over de slechte toeloop. Noch de invoering van een onderscheidingsteken generale staf of intendance (bij K.B. van 2 november 1925), noch de regeling van de vóórbevordering (K.B. van 10 januari 1927) heeft deze toeloop kunnen vergroten. En dat ondanks het feit dat 's-Gravenhage toch te allen tijde een grote trekpleister is geweest. Onder hen die zich aanboden waren er dikwijls die het om redenen anders dan lust tot studie deden, noch omdat zij er krachtens hun aanleg voor waren bestemd; zo werd het leerlingenmateriaal er niet beter op. Van Ermel Scherer zocht naar verbeteringen; hij wilde de leerlingen die de cursus hadden doorlopen zekere rechten geven. Doch Seyffardt dacht daar anders over; volgens hem bood de bevorderingswet voldoende mogelijkheden om voor de hogere bevelsvoering geschikte krachten tijdig naar voren te brengen. Ook voorstellen van Alting von Geusau stuitten af op de onwil van de chef generale staf. Seyffardt en de minister noemden het een voorrecht aan de H.K.S. te mogen studeren; daarvoor moesten géén extra voordelen als beloning nodig zijn! Alting von Geusau gaf zijn pogingen echter niet op; een oplossing is pas tot stand gekomen in de tijd toen generaal Reijnders chef generale staf was en luitenant-kolonel Van Alphen directeur der H.K.S.

Onder het beleid van generaal-majoor Reijnders chef generale staf worden enige belangrijke beslissingen genomen t.a.v. de dienst bij de H.K.S. De directeur Alting von Geusau vond misschien bij Reijnders een williger oor dan bij Seyffardt, doch tot een oplossing zijn deze twee toch niet kunnen komen. Dát geschiedde pas toen Von Geusau's opvolger, de luitenant-kolonel Van Alphen, directeur van de H.K.S. was geworden. Door mondeling contact tussen Reijnders en Van Alphen verkreeg men resultaat. Het toelatingsexamen werd afgeschaft. De cursus bleef drie jaar duren. Er kwam, voorafgaande aan die drie jaar, een opleidingscursus, te houden gedurende de maanden mei t/m september. Op 16 december 1936 werd dit voorstel de minister (Colijn ad interim) aangeboden. Bij ministeriële beschikking (Van Dijk) van 15 juni 1938 pas wordt e.e.a. officieel. De eerste voorbereidende cursus werd toen gehouden van 1 augustus t/m oktober 1938.

Dat het een verbetering was blijkt wel uit de cijfers: het eerste, volgens de nieuwe methode tot stand gekomen, jongste studiejaar van de krijgskundige studiën hier te lande omvatte negentien leerlingen; het tweede studiejaar bestond toen uit zes en het derde studiejaar uit vijf leerlingen. Eindelijk had men ingezien dat het stugge vasthouden aan het toelatingsexamen jaren lang de grote rem was geweest bij de aanmelding voor de krijgsschool. Wat men evenwel óók inziet is het feit dat men over een tekort aan stafofficieren beschikt. Vandaar dat Reijnders, Van Alphen en minister van Dijk zich beraden over de tijdelijk instelling van een snéllere opleiding. Het dreigend buitenlands gevaar maakt dit nodig. Zo kwam men tot een twee jarige cursus. Er aan vooraf zou een voorbereidende cursus van drie maanden gaan. De tijd van de theoretische cursus werd verlengd tot zeven maanden per jaar. Het aantal lessen per week werd uitgebreid tot ca. drie en dertig. Dit alles werd nog in 1938 ingevoerd, doch met de uitdrukkelijke bepaling van de minister van Defensie dat hij zo spoedig mogelijk weer tot het beproefde stelsel van een driejarige cursus wenste terug te keren. Helaas, lang heeft de school niet op deze wijze kunnen werken; op 25 augustus 1939 werd ze tijdelijk gesloten.

Op 2 mei 1938 heeft luitenant-generaal Reijnders te zamen met luitenant-kolonel Van Alphen alsmede met zeer vele leerlingen en oud-leerlingen het feit herdacht van het zeventig jarig bestaan van de H.K.S., alsmede dat van het twintig jarig bestaan van de hogere marine krijgsschool.

Op 1 mei 1946 hervatte de H.K.S. haar werkzaamheden.

Tijdens de tweede wereldoorlog was er in Nederland uiteraard geen sprake geweest van hoger militair onderwijs. Wèl in Nederlands-Indië waar in 1940 in Bandoeng een K.M.A. en een H.K.S. werden opgericht. Maar beide inrichtingen moesten t.g.v. de oorlogsomstandigheden in 1941 al weer worden geliquideerd. Een groot deel van de leerlingen van het oudste jaar van de H.K.S. verwierf later het staffbrevet: van het jongste studiejaar (de "nippers"; zij hadden slechts even aan de beker van de militaire wetenschap mogen nippen) konden enkelen zes jaar later de studie in Nederland weer opnemen. Dáár heropende de H.K.S. haar poorten in huize "Oud Clingendael" te Wassenaar. Het gebouw aan de Nieuwe Uitleg was op 3 maart 1945 verwoest.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

Het allereerste begin van het archief werd te Haarlem gevormd. Volgens het jaarverslag 1875-1876 (inv.no. 46) en de inventarisnummers 11 en 12 was het archief gehuisvest op de bovenverdieping van het gouvernementsgebouw te Breda waar het bureau van de directeur tevens diende voor de berging van het archief en de bibliotheek en vanwaar het in 1878 (inv.no. 80) naar 's-Gravenhage werd overgebracht. Van 1 oktober 1878 tot 10 januari 1896 (inv.no. 162) bevond het archief zich aan het Noordeinde op de plaats waar zich nu het koninklijk huisarchief bevindt en van 10 januari 1896 tot 25 augustus 1939 in de directeurswoning van de geschutgieterij aan de Nieuwe Uitleg 1 beiden te 's-Gravenhage.⁷ Per de laatstgenoemde datum werd de hogere krijgsschool tijdelijk gesloten. Deze "tijdelijke" sluiting zou tot 1 mei 1946 duren. Dit laatste gebouw werd op 3 maart 1945 geheel verwoest door oorlogshandelingen.

Volgens overdrachtsbewijs P.V. 103A/'56 werden in 1956 16 dozen gemerkt GGO-GG11 en AA1-AA4, lopende van 1868-1928 met in totaal 1,80 str.m. afgevoerd naar het hulpdepot van het algemeen rijksarchief te Schaarsbergen alwaar door de heer J.C. van Aartrijk een plaatsingslijst werd vervaardigd waarbij de archivalia de omslagnummers 1-34 (excl.15) verkregen. Deze plaatsingslijst is opgenomen in de inventaris onder de titel "militair onderwijs 1824-1928", geplaatst in de bibliotheek van het centraal archievendepot van het ministerie van defensie onder no. 42.

Na de oorlog bevond het archief zich in de Wittepoortkazerne te Leiden die o.a. diende als archiefbewaarplaats van de koninklijke landmacht. Bij de opheffing van het archief KL werd het gedeelte 1928-1940, van het archief der hogere krijgsschool per 1 juni 1961 overgebracht naar het per die datum opgerichte centraal archievendepot van het ministerie van defensie aan de Breedstraat 108 te 's-Gravenhage. Er was inmiddels (vóór 1956) "een inventaris" gemaakt met het c.a.d. no. 16 waarbij de stukken met GG, PP en AA werden aangeduid. In de periode tussen 31 januari en 16 maart 1979 verhuisde het archief naar de 2e v.d.Kunstraat no. 19. Het archief van de hogere krijgsschool bestond hierbij uit 15 dozen. Blijkens aanduidingen in inventaris no. 16 werd dit deel 2 maal bewerkt en werden er stukken vernietigd zonder dat er p.v.'s van vernietiging gemaakt werden.

Op 28 februari 1984 werden eerst 11 dozen, de oorspronkelijke GG O-GG 11 of omslagnummers 12-34 (excl.15) ontvangen, waarna tenslotte op 21 maart nog eens 6 dozen, de oorspronkelijke AA 1-AA 4, omslagnummers 1-11 met code 1.0. werden afgeleverd.

Vanaf 21 maart 1984 bevond het volledige en herenigde te bewerken archief zich bij het centraal archievendepot van het ministerie van defensie.

7 Zie: Gedenkboek van de Nederlandse Generale Staf: "1814-11 maart-1964. Honderdvijftig jaar Generale Staf", 's-Gravenhage 1964. Inventaris der stafschoon, krijgsschool voor officieren en hogere krijgsschool 's-Gravenhage, pag. 1.

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

Het archief is krachtens bepalingen van de Archiefwet overgebracht.

Inhoud en structuur van het archief

VERANTWOORDING VAN DE BEWERKING

DE ARCHIEFBESTANDDELEN

Op 19 maart 1984 werd een aanvang gemaakt met de inventarisatie. Het archief was nu te verdelen in 3 delen t.w.:

- a. Het eigenlijke archief van de hogere krijgsschool en haar voorlopers, totaal 11 dozen bestaande uit
 - 1 doos gemerkt z.v.z.v./z.g.z.g. en PP (1909-1934)
 - 3 dozen gemerkt G.G.0-G.G.2, met agenda's (1883-1939)
 - 7 dozen gemerkt AA 1-AA 5, omslagnr's. 1-11 code 1.0. (1868-1940)
- b. De oefeningen en opdrachten "hier te lande , koloniën en marine", cursusjaar 1934-1939, 7 dozen. (zie inv.no's 279-296), gemerkt AA 6-AA 15.
- c. Studieopdrachten aan de bij de generale staf gedetacheerde officieren 1896-1913, 1919-1939 met stukken uit 1931 en 1939, 13 dozen, gemerkt GG 1-GG 15, omslagno's 12-34 (excl.15).

INVENTARISATIE

Het onder B genoemde archiefdeel bleef intact. Het onder A genoemde archiefdeel werd chronologisch per school, conform de opstelling in de inventaris no. 16 en 42, in omslagen aangetroffen. De indeling per school is gehandhaafd alleen binnen de 3 scholen zijn de stukken onderwerpsgewijze beschreven en functioneel ingedeeld. De indelingen der scholen lopen parallel zodat de hoofdstukken overeenkomen.

Om de verbanden tussen de onderhavige inventaris en de 2 vorige bewerkingen in respectievelijk Leiden en Schaarsbergen aan te geven werden concordansen per school gemaakt (zie bijlagen 7-9). Bij de inventarisatie werden ook nog 3 dozen met stukken van de serie gemerkt GG 134-GG 136, militair onderwijs uit het archief algemeen hoofdkwartier der generale staf (afd.Secr.) m.b.t. de hogere krijgsschool geraadpleegd. Enige gegevens werden hieruit overgenomen ter aanvulling van de inleiding. Het autoriteiten kaartsysteem van het archief van het ministerie van defensie gaf geen enkele aanvulling voor de inventaris aangezien dit pas na de tweede wereldoorlog begint.

HET SCHEMA

De driedeling in de archieven der stafschoon, der krijgsschool voor officieren en der hogere krijgsschool bestond reeds bij de aanvang der inventarisatie en is gehandhaafd. Binnen elke school treft men dezelfde functionele verdeling aan: Het verschil tussen de inventaris der stafschoon enerzijds en die van de krijgsschool voor officieren en de hogere krijgsschool anderzijds is de intendance studie in het algemeen en het landbouwkundig onderwijs in het bijzonder dat veroorzaakt werd door de invoering van de intendance studie in

1875. Er is getracht om aparte rubrieken in te voeren voor respectievelijk reglementen onder organisatie, applicatiecursussen en onderwijs aan Indische leerlingen onder onderwijs. De conclusie was dat dit niet mogelijk was doordat uit de stukken blijkt dat de regelgeving niet de organisatie van de scholen betreft, doch die van de samenstelling van het onderwijs en anderszins er voor een rubriek applicatiecursussen te weinig stukken zijn of zoals bij een rubriek onderwijs aan Indische leerlingen de onderwerpen te veel verstrengeld zijn en onder meerdere rubrieken vallen. Tussen 24 september 1984 en 21 september 1985 heeft het schema t.o.v. het eerste ontwerp, nog enkele kleine wijzigingen ondergaan om de taak van de scholen beter te doen definiëren, nl. onderwijs algemeen, de krijgskundige en de intendance richting van het onderwijs.

ENIGE BIJZONDERE BEVINDINGEN UIT VERSCHILLENDE ARCHIEFBESTANDDELEN

DETACHERINGEN

De leerlingen der krijgskundige afdeling werden bij de diverse wapens geplaatst. De stukken betreffende deze detacheringen zult U aantreffen onder paragraaf no. 2.3 der diverse scholen. De leerlingen der intendance afdeling werden gedetacheerd te Wageningen bij de rijks hogere landbouwschool en haar voorlopers. De stukken betreffende deze detachering vindt U bij de krijgsschool voor officieren en de hogere krijgsschool onder paragraaf no. 3.2.

Daarnaast werden de intendance leerlingen bij nog 3 andere instellingen gedetacheerd. Omdat van deze detacheringen onvoldoende of geen stukken aanwezig zijn werden deze stukken geplaatst onder paragraaf no. 3.1. algemeen.

Van de detachering bij het gemeente slachthuis te Arnhem zijn geen stukken aanwezig.

HET ONDERZOEK NAAR DE HERKOMST DER STUDIEOPDRACHTEN AAN DE BIJ DE GENERALE STAF GEDETACHEERDE OFFICIEREN, 1896-1939 EN HET SAMENSTELLEN VAN OVERZICHTEN VAN LEERLINGEN EN LERAREN

Het onderzoek werd bemoeilijkt omdat uit de stukken niet precies de herkomst bleek.

Later bleek uit de eerdergenoemde inventaris no. 16 dat deze archivalia reeds vóór 1956 in dit archief waren opgenomen.

Bij elk der studie opdrachten is de naam gegeven van degene die de opdracht uitvoerde, terwijl aan de hand van de jaarverslagen kon worden vastgesteld wanneer deze personen leerling waren aan de hogere krijgsschool. Telkens weer bleek dat de studieopdrachten ca. 6 jaar na het beëindigen der

krijgskundige studies waren gegeven door de chef der generale staf persoonlijk (inv.no. 306). Zo kwam ik tot een practisch volledige lijst van leerlingen, die na de archivalia in de laatste doos is opgenomen.

Getracht werd ook om de studie opdrachten naar één of meerdere vakken aan de H.K.S. toe te dichten, dit bleek echter moeilijk te zijn daar ze daarvoor een te algemeen karakter hadden. Het bleek dat de onderwerpen der opdrachten echter actueel waren, zo is er een opdracht betreffende het tuchtrecht in de tijd dat de opstand op De Zeven Provinciën plaats greep.

Andere onderwerpen waren b.v. het Zwitserse legerstelsel en de Landstormwet. Tijdens dit onderzoek kon er een lijst van vakken per jaar per leraar worden samengesteld (zie bijlagen 2,3 en 4). Van de leraren tussen 1868 en 1879 zijn geen voorletters bekend, omdat in de jaarverslagen slechts de achternamen gegeven zijn. Uiteindelijk werd besloten om deze archivalia van het archief af te splitsen, mede op basis van stukken voorkomende onder inv.no. 314, waarbij de stage van 3 oud-leerlingen voor stafofficier bij de generale staf geregeld wordt en te voegen bij het archief van de generale staf. Deze regeling gold niet voor de officieren der intendance.

DE VAKKEN AAN DE H.K.S. EN HAAR VOORLOPERS (BIJLAGE 3)

Het grootste deel der vakken werd aan alle leerlingen gegeven, daarnaast was er de splitsing in krijgskundige en intendance vakken, waarbij aan Nederlandse of Nederlands-Indische leerlingen speciale vakken werden gedoceerd. Naast Nederlandse burger- en officieren leraren leverde ook Nederlands-Indië regelmatig officieren-leraren.

Verwant materiaal

BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

AFGESCEIDEN ARCHIEFMATERIAAL

Afgescheiden van aan het archief vreemde bestanddelen

- a. Twee agenda's van ingekomen en minuten van uitgegane stukken behorende tot het archief van de inspecteur militair onderwijs, 1913-1916.
- b. Een beknopt verslag betreffende "internering" van belligerente strijdkrachten, 1914-1918. 129 pagina's, 20.5 x 32,5 cm., getypt en ongedateerd, dat toegevoegd werd aan de bibliotheek van het centraal archievendepot van het ministerie van defensie.
- c. Twee stukken van de gouverneur-generaal van Nederlands-Indië gedateerd 9 juli 1925 no's 498/20 en 499/21 gericht aan de minister van koloniën ontvangen onder exhibita d.d. 11 aug. 1925 no's 44 en 45 nader 20 aug. 1925 no. 32.
- d. Een circulaire d.d. 22 maart 1877 Litt. T 7 werd toegevoegd aan het archief van het ministerie van oorlog.
- e. Het bij "De verantwoording van de inventarisatie" genoemde archiefbestanddeel C: 13 dozen die toegevoegd werden aan het archief van de generale staf, 1896-1913 en 1919-1929 met stukken uit 1931 en 1939.

PUBLICATIES

Gedenkboek van de Nederlandse Generale Staf: 1814-11 maart-1964 *"Hondervijftig jaar Generale Staf, 's-Gravenhage, 1964."* Uitgegeven in opdracht van de chef van de generale staf onder auspiciën van de sectie Krijgsgeschiedenis en Ceremonieel van het Hoofdkwartier van de Koninklijke Landmacht.

Legerorders 1918 (inv.no. 214), 1919,1920,1924 en 1933 (inv.no.348)

Recueil Militair 1883 en 1890.

H. Ringoir, Bijdragen van de sectie Militaire Geschiedenis, *"Nederlandse generaals van 1568 tot 1940"*, 's-Gravenhage, 1981.

P. Douglas, *"Inventaris van het archief van de Hoofdintendant"* 1881-1941, 's-Gravenhage, 1982.

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN

I. STAFSCHOOL, 16 NOVEMBER 1868 TOT 1 NOVEMBER 1875.

A. ALGEMEEN

1. JAARVERSLAGEN.

1-7	Jaarverslagen, 1868-1875	7 omslagen
1	1868-1869	
2	1869-1870	
3	1870-1871	
4	1871-1872	
5	1872-1873	
6	1873-1874	
7	1874-1875	

B. BIJZONDERE ONDERWERPEN.

A. ORGANISATIE.

1. ALGEMEEN.

- 8 Afschrift van een brief van de chef der generale staf aan de majoor der generale staf J. Schuurman betreffende de opheffing van de "school tot voorlopige opleiding van stafofficieren" en de voortzetting daarvan als "stafschool voor officieren" te Breda per 1 november 1868, o.l.v. kapitein J.M. van der Star, hierbij een afschrift van het K.B. 8 augustus 1868 no. 53 houdende de organisatie van de stafschoon.
1868 2 stukken
- 9 Briefwisseling tussen de legercommandant tevens chef van het departement van oorlog in Nederlands-Indië, de minister van koloniën, de minister van oorlog en de directeur der krijgsschool betreffende een stafschoon in Nederlands-Indië, de opleiding van Indische stafofficieren en het aanpassen van de toelatingseisen aan de Indische toestanden, in Nederland.
1874-1875 3 stukken
- 10 Brief van de chef generale staf aan de directeur der stafschoon betreffende de reorganisatie der stafschoon waardoor het toelatingsexamen voor onbepaalde tijd wordt uitgesteld.

1875

1 stuk

2. HUISVESTING.

- 11** Brief van de chef der generale staf aan de directeur der stafschool betreffende de ontruiming van de bovenverdieping van het gouvernementsgebouw te Breda en de inrichting daarvan tot gebruik der stafschool, 1869. 1 stuk.
- 12** Processen-verbaal, met kenmerk genie, 2e stelling Breda, van overgave en overname van de 1e verdieping van het gebouw, belendend aan het gouvernementsgebouw, ten dienste van de stafschool, met plattegrond. 1869, 1876. 2 stukken.

3. BENOEMINGEN.

- 13** Stukken betreffende de ontheffing per 1 april 1868 van majoor J. Schuurman, als chef van de 4e militaire afdeling en zijn benoeming tot directeur der "school tot voorlopige opleiding van stafofficieren" te Haarlem en zijn ontheffing per 1 november 1868 en de opvolging door kapitein J.M. van der Star als directeur der stafschool. 1868. 1 omslag.
- 14** Stukken betreffende de benoeming van G.P. Booms tot respectievelijk chef van de generale staf en minister van oorlog, alsmede zijn opvolging in die functie door de kolonel M. Engelvaart, gouverneur van de K.M.A. 1870-1871 1 omslag
- 15** Brieven van de chef der generale staf aan de directeur der stafschool betreffende de kennisgeving van zijn benoeming tot minister van oorlog en het in zijn vroegere functie herstellen als chef der generale staf. 1871 2 stukken

4. TOELAGEN EN TRACTEMENTEN.

- 16** Circulaire van de chef der generale staf, betreffende K.B. 9 juni 1870 no. 17, houdende de verdeling van de kapiteinsrang in een eerste en tweede klasse jaar-tractement ad. resp. f 2400,- en f 2100,-. 1870 1 stuk
- 17** K.B. 3 augustus 1871 no. 11, houdende de toekenning van een toelage, aan de kapiteins der generale staf, leraren bij de

stafschool, ad. f 200,- 's-jaars.
1871

1 stuk

18

Brief van de chef der generale staf aan de directeur der stafschool, betreffende de toekenning van een toelage aan de directeur, van een indemniteit aan de gedetacheerde officieren en de verhoging der toelagen van de kapiteins-leraren.
1875

1 stuk

5. HERDENKINGEN.

19

Stukken betreffende de geschiedenis van het ontstaan der stafschool.
1868,1871

2 stukken

B. TAAK.

1. ONDERWIJS.

1.1. Algemeen.

20

Brieven van de minister van oorlog aan de gouverneur der K.M.A. betreffende applicatiecursussen aan de aldaar gedetacheerde officieren om ze later als leraar aan de K.M.A. op te laten treden, met de aanwijzing dat dit onderwijs gelijktijdig aan de stafschool dient te worden gegeven.
1869

2 stukken

21

Brief van de chef der generale staf aan de directeur der stafschool betreffende de indeling van het bureau van de generale staf bij het observatieleger in 1870 en de consequenties daarvan op de eisen voor stafofficier en hun opleiding aan de stafschool.
1870

1 stuk

22-23

Brieven van de chef der generale staf aan de directeur der stafschool betreffende reacties op de jaarverslagen.
1870-1872

2 omslagen

22 Op het jaarverslag 1869-1870

23 Op het jaarverslag 1871-1872

24

Brieven van de chef generale staf aan de directeur der stafschool betreffende het verslag van de wintercursus 1870-1871 en de wijze waarop de via de stafschool bij de diverse wapens gedetacheerde officieren hun dienst dienen te verrichten, hun bestemming en bevordering.
1871

2 stukken

25

Memorie betreffende "aanwijzingen nopens de richting en regeling van het onderwijs in de militaire vakken aan de stafschool voor de

wintercursus 1873-1874" door de waarnemend directeur, majoor J.C.C. den Beer Poortugael.
1873

1 katern

26

Stukken betreffende voorstellen in het belang van het onderwijs, een vertrouwelijk eindverslag omtrent de wintercursus 1874-1875 en de beoordeling van de geschiktheid der luitenants bij de stafschool.
1875

4 stukken

1.2. Reglementen.

27

Brieven van de chef der generale staf aan de directeur der stafschool betreffende de leidraad tot regeling van het onderwijs aan de stafschool.

1869

1 omslag

Hierbij een exemplaar van de leidraad.

28

Brieven van de chef der generale staf aan de directeur der stafschool betreffende de regeling van het onderwijs aan de stafschool, i.h.b. het aanwijzen van leraren en een ontwerp-instructie voor vesting- en fortcommandanten, welke zal dienen als handleiding voor het onderwijs in de versterkingskunst.

1870, 1872

2 stukken

1.3. Toelatingsexamens.

29-32

Stukken betreffende het programma voor en de samenstelling van de commissie belast met het afnemen van de toelatingsexamens aan de stafschool.

1869-1872

4 omslagen

29 1869**30** 1870**31** 1871**32** 1872**33**

Briefwisseling tussen de minister van oorlog, de chef van de generale staf en de directeur der stafschool betreffende het slagen van de 3 examinandi en het door de examencommissie uitgebrachte rapport.

1869

2 stukken

34

Briefwisseling tussen de chef generale staf en de directeur der stafschool betreffende een circulaire i.v.m. het toelatingsexamen voor de toekomstige "krijgsschool voor officieren".

1875

3 stukken

2. KRIJGSKUNDIGE STUDIES.**2.1. Algemeen.**

- 35** Brief van de chef generale staf aan de directeur der stafschool betreffende richtlijnen waarnaar het onderwijs in de landsverdediging moet worden ingericht.
1871 1 stuk

2.2. Terreinverkenningen in Nederland.

- 36** Brieven van de chef der generale staf aan de directeur der stafschool betreffende verkenningen op de rechter IJsseloever en de terugtochtswegen over de Veluwe, van Hattem naar Arnhem, onder toezicht van de kapiteins der generale staf J.C.C. den Beer Poortugael en J.H. Kromhout.
1869-1870 1 omslag
- 37** Brieven van de chef der generale staf aan de directeur der stafschool betreffende terreinverkenningen van de Grebbelinie en het terrein tussen de Nieuwe Hollandse Waterlinie, de Neder Betuwe, de Tieler- en Bommelerwaard door leerlingen der stafschool.
1871 1 omslag
- 38** Stukken betreffende het detacheren van de eerste vier leerlingen van de stafschool bij de "militaire verkenningen" voor het praktisch oefenen in het opnemen en intekenen van heuvelachtig terrein.
1871 3 stukken
- 39** Brief van de chef der generale staf aan de directeur der stafschool betreffende de opdracht aan kapitein A. Kool en majoor M.J. van Nieuwkuyk inzake de keuze van een terrein voor een artillerieschietschool in de duinstrook tussen Haarlem en Beverwijk of op de heide langs "Nederlandschen Centraal Spoorweg", oostelijk van Elburg.
1875 1 stuk

2.3. Detachering van leerlingen bij de verschillende legeronderdelen.

- 375** Ingekomen rapporten over de officieren behorende tot de Stafschool, die in 1870 gedetacheerd zijn geweest bij andere wapens, met geleidebrief.
1870 2 stukken
- 40** Rapport door de 1e luitenant der artillerie R.M. Eyssonius de Waal

betreffende de velddienstoefeningen der veldeskadrons van het 4e regiment huzaren, van 20-27 juli 1871.
1871 1 stuk

2.4. Informatie op krijgskundig gebied.

- 41** Stukken betreffende de opdracht van de minister van oorlog aan de directeur der stafschool en de kapitein J.C.C.den Beer Poortugael om zich in mei naar Berlijn te begeven teneinde studie te maken van de werkwijze der Kriegsakademie en het bijwonen van de conferentie van "gedelegeerden der verenigingen tot het verlenen van hulp aan gewonde en zieke krijgslieden" en de opdracht aan kapitein J.N.A. Baron Taets van Amerongen om naar Parijs te gaan voor een bezoek aan d'ecole d'application, d'ecole polytechnique en d'ecole de St.Cyr.
1869 2 stukken
- 42** Brieven van de chef der generale staf en de kapitein der generale staf J.C.C.den Beer Poortugael aan de directeur der stafschool betreffende de uitgave van zijn manuscript "Oorlogsrecht".
1871 3 stukken
- 43** Stukken betreffende het bezoek van een commissie aan het kamp te Beverloo in België voor het waarnemen van oefeningen door het Belgische leger.
1872 2 stukken
- 44** Aantekening betreffende de ontwikkeling sinds 1809 van de Pruisische Kriegsakademie te Berlijn en haar plaatsing onder de chef der generale staf.
1875 1 stuk

3. BEËINDIGING C.Q. AFRONDING DER STUDIES.

- 45** Brief van de chef der generale staf aan de directeur der stafschool betreffende het eindexamen bij de stafschool, met voorwaarden waaraan de vraagstelling van de vakken moet voldoen.
1871 1 stuk

II. KRIJGSSCHOOL VOOR OFFICIEREN 1 NOVEMBER 1875 TOT 14 MAART 1878, WAARNA IIE AFDELING DER KRIJGSSCHOOL TOT 1 NOVEMBER 1891.**A. ALGEMEEN****1. JAARVERSLAGEN.**

46-61	Jaarverslagen 1875-1891	16 stukken
46	1875-1876	
47	1876-1877	
48	1877-1878	
49	1878-1879	
50	1879-1880	
51	1880-1881	
52	1881-1882	
53	1882-1883	
54	1883-1884	
55	1884-1885	
56	1885-1886	
57	1886-1887	
58	1887-1888	
59	1888-1889	
60	1889-1890	
61	1890-1891	

Tot inv.nr. 49 werden de verslagen na afloop van het studiejaar gemaakt, vanaf inv.nr. 49 per kalenderjaar.

2. AGENDA'S.

62	Algemeen, 26 juni 1885 - 30 sep. 1891 1885-1891	1 deel
63	Geheim, 14 aug. 1877 - 30 sep. 1891 1877-1891	1 deel

3. INDEX.

64	Index op de belangrijke aanschrijvingen sedert de oprichting der krijgsschool. 1875-1878	1 deel
-----------	---	--------

B. BIJZONDERE ONDERWERPEN.**A. ORGANISATIE.****1. ALGEMEEN**

- 65** Brief van de chef der generale staf aan de directeur der stafschool betreffende de oprichting van een krijgsschool voor officieren, de benoeming van kapitein W. Rooseboom tot leraar is aangehouden.
1875 1 stuk
- 66** K.B. 28 juli 1875 no. 10, houdende de oprichting van een krijgsschool voor officieren (K.S.).
1875 1 stuk
- 67** K.B. 30 maart 1876 no. 19, houdende de reorganisatie der generale staf en het Nederlands-Indisch Leger.
1876 1 stuk
- 68** Brieven van de minister van oorlog en de inspecteur militair onderwijs aan de directeur der Ite afdeling der K.S. inhoudende de dankbetuiging van de directeur en een marsorder met diens overplaatsing naar 6 R.I. te Breda per 1 oktober 1878, alsmede de ontheffing der leraren uit hun betrekking bij de K.S.
1878 2 stukken
- 69** K.B. 24 januari 1878, no. 5 en K.B. 15 november 1878, no. 65, houdende de regeling van de toelagen aan de directeur en het onderwijzend personeel van en een bijdrage in de algemene kosten voor de Ite afdeling der K.S., ten laste van het 1e hoofdstuk der begroting van Nederlands-Indië, t.b.v. de lessen aan de Indische officieren,
1878 2 stukken
- 70** Brieven van de chef der generale staf aan de inspecteur militair onderwijs betreffende het schorsen van het onderwijs aan de Ite afdeling der K.S. en het zich ter beschikking stellen van de directeur, leraren en (Indische-) leerlingen aan de minister van oorlog.
1879 4 stukken
- 71** Memorie van de directeur der K.S. aan de inspecteur militair onderwijs inzake de Ite afdeling der K.S. en de voorgestelde hervormingen.
1879 1 stuk
- 72** Brief van de chef der generale staf aan de directeur der K.S.

betreffende de indeling van de officieren voor de stafdienst in tijd van oorlog met een organisatie-overzicht van het hoofdkwartier, met 1 bijlage.

1879

2 stukken

73

Memorie uit het Indisch Militair Tijdschrift 1881, deel I, getiteld "overzicht van de geschiedenis der opleiding van officieren voor de generale staf in Nederland en Nederlands-Indië".

1881

1 deel

74

Memorie met twee voorstellen omtrent de werkzaamheden en de positie als leerkracht en militair van de directeur en de leraren der Ie afdeling der K.S.

1884

1 stuk

75

Brief van de minister van oorlog aan de inspecteur militair onderwijs betreffende de opheffing van de betrekking van inspecteur militair onderwijs per 1 juli 1886 en de overdracht van het archief aan de chef der generale staf.

1886

2 stukken

76

K.B. 1 juni 1886 no. 9, houdende maatregelen t.a.v het militair onderwijs in het bijzonder dat het toezicht over de Ie afdeling der K.S. wordt opgedragen aan de chef der generale staf.

1886

1 stuk

77

Stukken betreffende een ontwerp K.B. en een ontwerp ministeriële aanschrijving gegrond op het wetsontwerp tot regeling van het militaire onderwijs betrekking hebbende op de hogere krijgsschool.

1888

1 omslag

78

Brief van de chef generale staf aan de directeur der Ie afdeling der K.S. betreffende de reactie van de minister van oorlog op het jaarverslag der Ie afdeling der K.S. en de intendance-cursus per 31 december 1887, met 1 bijlage.

1888

2 stukken

79

Memorie betreffende "ons hoogste militaire onderwijs" door kapitein A.R. Krayenhoff van de Leur, uitgegeven in 's-Gravenhage bij de gebroeders van Cleef.

1889

1 deel

Bijlage II bevat een opsomming van archiefbronnen m.b.t. de krijgsgeschiedenis.

2. HUISVESTING.

80

Stukken betreffende de ontruiming van de gebouwen te Breda door en de overbrenging van de Ie afdeling der K.S. naar 's-Gravenhage.

1878

5 stukken

3. BENOEMINGEN.

- 81** Brief van de minister van oorlog aan de directeur der krijgsschool voor officieren betreffende de benoeming van de kapitein der generale staf K. Eland met ingang van 1 oktober tot waarnemend directeur der Ite afdeling der krijgsschool.
1878 1 stuk
- 82** Brieven van de minister van oorlog aan de directeur der Ite afdeling der K.S. betreffende de instelling van de commissie "koloniale dienst" belast met de bestudering van de staatsrechtelijke verhouding tussen de Nederlandse strijdkrachten in Nederland en Nederlands-Indië.
1879 2 stukken
- 83** Brief van de inspecteur van het militair onderwijs betreffende de benoeming van de kapitein der generale staf F. Pompe van Meerdervoort van het Nederlands-Indisch Leger tot leraar.
1881 1 stuk
- 84** Brief van de inspecteur militair onderwijs aan de directeur der Ite afdeling der K.S. betreffende de overdracht van zijn functie aan J.C.C. den Beer Poortugael.
1885 1 stuk

4. TOELAGEN EN TRACTEMENTEN.

- 85** Brief van de chef der generale staf aan de inspecteur militair onderwijs betreffende de regeling der toelagen aan Het onderwijzend personeel bij de Ite afdeling der K.S., met hierop afschrift van K.B. 12 januari 1883 no. 16.
1883 1 stuk

5. HERDENKINGEN.

- 86** Memorie van generaal Neeteson betreffende de geschiedenis der krijgsschool voor officieren.
1875-1879 1 stuk

B. TAAK.**1. ONDERWIJS.****1.1. Algemeen.**

- 87** K.B. 22 oktober 1876, no. 18, houdende de jaarlijkse toelating tot de K.S. en de instelling van een jaarlijks vóór-examen in Indië.

-
	1876	1 stuk
88	Brief van de chef der generale staf aan de directeur der K.S. bevattende een opgave van (Indische-) officieren die van mei tot november 1879 geplaatst worden bij de tactische afdeling 1e en 2e cursusjaar en de intendance cursus aan de K.S.
1878	1 stuk
89	Brief van de minister van oorlog en van de chef der generale staf, aan de directeur der K.S., betreffende verdeling der vakken over de drie cursusjaren der K.S., de omvang van het (toelatings) examen en het gewenste aantal leraren.
1878	2 stukken
90	Rapporten betreffende de studieresultaten van de officieren die de 3 jarige cursus, het 1e en het 2e cursusjaar der tactische afdeling en de intendance cursus voltooid hebben.
1878	3 stukken
91	Brief van de minister van oorlog aan de directeur der K.S. betreffende een beoordelingsrapport omtrent de kennis, de practische geschiktheid en het karakter der officieren van het hoogste cursusjaar bij de Ie afdeling der K.S.
1879	2 stukken
92	K.B. 5 december 1879 no. 27, houdende dat alle aan de K.M.A. te Breda opgeleide 2e luitenanten der artillerie en de genie van het leger in Nederlands-Indië onmiddellijk na hun benoeming worden gedetacheerd bij het Nederlandse leger ter bijwoning der applicatiecursus aan de Ie afdeling der K.S.
1879	1 stuk
93	Nota van de directeur der Ie afdeling der K.S. inzake de samenstelling van de tweejarige cursus alsmede de reacties hierop door de leraren C.P. van Pommeren, W. Rooseboom, H.A. Seyffardt, Hinrichs en F. de Bas.
1881	5 stukken
94	Brieven van de hoogleraar aan de Indische instelling te Delft, G.K. Niemann aan de directeur der Ie afdeling der K.S. betreffende de studieresultaten van de officieren in de Boeginese en Maleise taal.
1882	3 stukken
95	Memorie betreffende doel, wezen en inrichting van het onderwijs aan de Ie afdeling der K.S. en de intendance cursus.
1884	1 deel
96	Brief van de minister van oorlog aan de inspecteur militair onderwijs betreffende practische oefeningen, bezichtigingen van	

versterkingen en fabrieken door officieren van de Ite afdeling der K.S. en de intendance cursus.

1884

1 stuk

97

Brief van de directeur der Ite afdeling aan de chef der generale staf inzake het verslagleggen door commissies voor het beoordelen van Indische officieren gedetacheerd bij de Ite afdeling der K.S.

1886

1 stuk

98

Brief van de minister van oorlog aan de directeur der Ite afdeling der K.S. betreffende "Bijdragen tot het regeringsverslag over de staat van het onderwijs in Nederland", met 1 bijlage.

1890

2 stukken

Hierbij het beknopt verslag betreffende de Ite afdeling der K.S. en de intendance cursus 1889-1890.

1.2. Reglementen.

99-100

Reglement voor de inwendige regeling van de Ite afdeling der K.S. 1880 en 1889

2 stukken

99

Vastgesteld in 1880

100

Vastgesteld in 1889

101

Memorie inzake voorschriften omtrent Het onderwijs aan de Ite afdeling der K.S. ingevolge de considerans en de artikelen 1 en 2 van Het K.B. 9 juni 1880 Stbl. no. 107.

1889

1 katern

102

Brief van de minister van oorlog aan de directeur der K.S. betreffende een ontwerp regeling en een ontwerp voorschrift voor de nog op te richten hogere krijgsschool, met 2 bijlagen.

1890

3 stukken

1.3. Toelatingsexamens.

103

Stukken houdende de opgaven voor het toelatingsexamen 1876 en 1878.

2 stukken

104

Stukken betreffende de toelating en het toelatingsexamen van Indische officieren tot de K.S. met hierop afschrift van het K.B. 7 september 1881 no. 21 en de algemene order voor het Indische leger 1884 no. 20.

1876, 1879, 1881, 1884

4 stukken

105

Brief van de leraar dr. Pareau betreffende de punten die het toelatingsexamen zou moeten bevatten.

1888

1 stuk

1.4. Materieel.

- 106** Brief van de inspecteur van het militair onderwijs aan de directeur der K.S. betreffende gedrukte handleidingen voor het onderwijs aan de K.S.
1878 1 stuk

2. KRIJGSKUNDIGE STUDIES.**2.1. Algemeen.**

- 107** Brief van de inspecteur militair onderwijs aan de directeur der K.S. waarin toestemming wordt verleend voor het samenstellen van een cursus gevechtsvormen en gevechtsteorie door de kapitein W. Rooseboom.
1878 1 stuk
- 108** Brief van de minister van oorlog aan de inspecteur militair onderwijs en K.B. 5 december 1879 no. 28 betreffende het toevertrouwen aan hoogleraren bij de Indische instelling te Delft van het onderwijs in de oosterse talen, Mohammedaans recht en de landen volkenkunde van Nederlands-Indië t.b.v. de Indische leerlingen.
1879 2 stukken
- 109** Brief van de minister van oorlog aan de directeur der Ie afdeling der K.S. betreffende het houden van praktische terrein oefeningen door officieren der K.S., alsmede het bezichtigen van versterkingen en het bijwonen van een oefening bij het korps pontonniers.
1882 1 stuk

2.2. Terreinverkenningen in Nederland.

- 110-115** Instructies voor de tactische verkenningen,
1880-1886 6 stukken
- 110** 1880
111 1881
112 1883
113 1884
114 1885
115 1886

2.3. Detacheringen van leerlingen bij de verschillende legeronderdelen.

- 116** Brief van de chef der generale staf en wenken van de directeur der Ie afdeling der K.S. aangaande het opmaken der verslagen naar aanleiding van de detacheringen der leerlingen bij de verschillende

wapenkorpsen.
1878 en 1881

2 stukken

117

Briefwisseling tussen de directeur der Ite afdeling der K.S. enerzijds en de chef der generale staf en enkele leerlingen anderzijds betreffende de vraag of een objectieve mening naar voren mag worden gebracht door de leerlingen in hun rapporten n.a.v. detacheringen bij de verschillende wapens.
1886

1 omslag

2.4. Rubriek, hier niet van toepassing.

2.5. Oefeningen op de kaart.

118

Stukken betreffende oefeningen op de kaart in het bijzonder een gehouden belegeringsoefening te Naarden, winter 1881-1882 en oefeningen in de vestingoorlog.
1878, 1882, 1884

4 stukken

2.6. Schriftelijke opdrachten aan leerlingen.

119-148

Schriftelijke opdrachten uitgewerkt door de 1e luitenant der artillerie F.A. Hoefer.
1875-1878

3 pakken

119-130 1e studiejaar 1875-1876

119 wiskunde 3 jan. 1875

120 artillerie 7 dec. 1875

121 franse taal jan. 1876

122 verkenningkunst 2 jan. 1876

123 beschrijving en vergelijkende beschouwing van de Pruisische-, Nederlandse en Oostenrijkse veldvuurmonden. 3 febr. 1876

124 legerverpleging 6 april 1876

125 natuurkunde 6 april 1876

126 rapport omtrent een bezichtiging der sluizen bij Willemstad met schetsen 27 april 1876

127 rapport omtrent detachering der veldartillerie 1 mei - 1 nov. 1876

128 elementaire tactiek 4 mei 1876

129 veldversterking Terheyde, met 5 bijlagen 14 mei 1876

130 militaire aardrijkskunde 19 aug. 1876

131-143 2e studiejaar 1876-1877

131 artillerie wetenschap 6 en 19 dec. 1876

132 stafdienst in tijd van vrede 19 febr. 1877

133 toegepaste tactiek 19 febr. 1877

- (zie inv. no. 141)
- 134** franse taal 9 maart 1877
- 135** geodesie 20 april 1877
- 136** hydraulica 21 april 1877
- 137** duurzame versterkingskunst 27 april 1877
- 138** spoorwegen 28 april 1877
(zie inv.no. 142)
- 139** rapport van een detachering bij het wapen der artillerie 1 mei - 1 nov. 1877
- 140** scheikunde 5 mei 1877
- 141** toegepaste tactiek 23 mei 1877
(zie inv.no.133)
- 142** spoorwegen 26 mei 1877
(zie inv.no. 138)
- 143** "beschouwingen over het tijdvak van den 7 jarige oorlog, over Frederik den Grooten, van den terugtocht uit Bohemen tot den slag bij Leuthen". juni 1877
- 144-148** 3e studiejaar 1877-1878
- 144** landsverdediging 4 maart 1878
- 145** oorlogsrecht 13 april 1878
- 146** krijgsgeschiedenis mei 1878
- 147** telegrafie 2 mei 1878
- 148** stafdienst in tijd van oorlog 1878
F.A. Hoefer werd later de stichter en naamgever van het legermuseum te Leiden.

3. INTENDANCE STUDIES.

3.1. Algemeen.

- 149** Extract uit het register der notulen van B.& W. van 's-Gravenhage betreffende het gebruik der lokalen en de hulpmiddelen van het gymnasium, t.b.v. de lessen in natuurkunde, scheikunde en warenkennis, door de Ite afdeling der K.S.
1878 1 stuk
- 150** Brief van de minister van oorlog aan de inspecteur militair onderwijs betreffende het wetenschappelijk onderzoek naar de voedingswaarde van Indische rations.
1885 1 stuk
- 151** Brieven van de leraar kapitein-intendant J.C. Ubbens en de minister van oorlog aan respectievelijk de directeur der Ite afdeling der K.S. en de inspecteur militair onderwijs betreffende de reorganisatie, met name de verplaatsing van de intendance-cursus en de verbinding met de Ie afdeling der K.S. na het eventueel vertrek van dr. Pareau, leraar natuur- en scheikunde.
1885-1886 2 stukken

- 152** Briefwisseling tussen de chef der generale staf en de directeur der K.S. betreffende voorstellen en een ontwerp regeling omtrent het onderwijs aan de intendance cursus bij invoering van een drie jarige cursus en een interne nota betreffende de inhoud der intendance-cursus.
1889-1890 1 omslag
- 153** Briefwisseling tussen de minister van oorlog, de directeur der K.S. en de inspecteur militair onderwijs betreffende ontwerp leerplannen voor de H.K.S. en de regeling van het landbouwkundig onderwijs aan toekomstige intendance officieren, alsmede de aankondiging dat de lessen aan de H.K.S. en aan de intendance cursus op 1 oktober 1891 zullen aanvangen, zoveel mogelijk volgens eerdergenoemde leerplannen.
1891 1 omslag

3.2. Landbouwkundig onderwijs.

- 154** Briefwisseling tussen de chef der generale staf, de hoofd-intendant, de minister van binnenlandse zaken en de directeur der Ite afdeling der K.S. betreffende het invoeren en het regelen van het landbouwkundig onderwijs aan de leerlingen der intendance-cursus.
1889 1 omslag
- 155** Verslag van het landbouwkundig onderwijs aan drie leerlingen der intendance cursus van 1 januari tot 1 juli 1890.
1890 1 stuk
- 156** Briefwisseling tussen de minister van oorlog, de directeur der K.S. en de inspecteur middelbaar onderwijs n.a.v. gehouden besprekingen over het landbouwkundig onderwijs aan (Indische-) leerlingen van de intendance-cursus aan de rijkslandbouwschool te Wageningen en de opnemng van dit onderwijs in het reglement voor de toekomstige hogere krijgsschool.
1890-1891 1 omslag

4. BEËINDIGING C.Q. AFRONDING DER STUDIES.

- 157** Brieven van de chef der generale staf, de inspecteur der infanterie en de minister van marine en oorlog a.i. aan de directeur der K.S. betreffende de examen-eisen van het hoogste en derde studiejaar, de regeling en indeling van het schriftelijk en mondeling examen van respectievelijk 9-13 en 14-21 september, alsmede een opgave van de voor dat examen geslaagde leerlingen.
1878 3 stukken

III. HOGERE KRIJGSSCHOOL, 1 NOVEMBER 1891 - 13 APRIL 1940**A. ALGEMEEN.****1. JAARVERSLAGEN.**

158-197	Jaarverslagen 1891-1939	40 stukken
158	1891-1892	
159	1892-1893	
160	1893-1894	
161	1894-1895	
162	1895-1896	
163	1896-1897	
164	1897-1898	
165	1898-1899	
166	1899-1900	
167	1900-1901	
168	1901-1902	
169	1902-1903	
170	1903-1904	
171	1904-1905	
172	1905-1906	
173	1906-1907	
174	1907-1908	
175	1908-1909	
176	1909-1910	
177	1910-1911	
178	1911-1912	
179	1912-1913	
180	1913-1914	
181	1917-1918	
182	1918-1919	
183	1919-1920	
184	1920-1921	
185	1921-1922	
186	1922-1923	
187	1923-1924	
188	1924-1925	
189	1925-1926	
190	1927-1928	
191	1931-1932	
192	1932-1933	
193	1933-1934	
194	1934-1935	
195	1935-1936	
196	1937-1938	

197**1938-1939**

De jaarverslagen 1926-1927, 1928-1931, 1936-1937 werden niet aangetroffen. Van no. 190 werd alleen een lesrooster der intendance studie aan de Hogere Textielschool te Enschede en van no. 194 en 197 werden slechts naamlijsten der leerlingen en leraren aangetroffen.

2. AGENDA'S.

198-205

Algemene agenda's.
1891-1913

8 delen

198

1 okt. 1891 - 6 okt. 1894

199

8 okt. 1894 - 31 dec. 1897

200

3 jan. 1898 - 29 juli 1901

201

30 juli 1901 - 10 juni 1904

202

10 juni 1904 - 30 mei 1907

203

30 mei 1907 - 6 aug. 1909

204

7 aug. 1909 - 15 juli 1911

205

15 juli 1911 - 7 juni 1913

206-210

Geheime agenda's.
1891-1913

5 delen

206

1 okt. 1891 - 25 aug. 1896

207

31 aug. 1896 - 30 okt. 1903

208

30 okt. 1903 - 21 nov. 1906

209

21 nov. 1906 - 16 maart 1910

210

7 jan. 1908 - 30 dec. 1913

B. BIJZONDERE ONDERWERPEN.

A. ORGANISATIE.

1. ALGEMEEN.

211

Brief van de inspecteur militair onderwijs aan de minister van oorlog betreffende regels tot de opstelling der jaarverslagen.
1893

1 stuk

212

Brief aan de inspecteur militair onderwijs ter aanbieding van een rapport opgemaakt door de kapitein der artillerie J.C.C. Tonnet n.a.v. zijn bezoek aan de "Ecole de guerre" te Brussel en aan de nieuwe in aanbouw zijnde inrichtingen van militair onderwijs ter vergelijking met de H.K.S.
1904 en 1905

2 stukken

213

Stukken betreffende de gedeeltelijke heropening van de H.K.S. voor verkorte cursussen 3e studie jaar van 29 januari tot en met 25 mei 1917 voor Indische officieren; van 1 september tot en met 31 december 1917 voor Nederlandse officieren en het voorstel opeenvolgende jaarklassen op soortgelijke wijze, van 1 februari tot

1 maart 1919, te laten afstuderen, alsmede een regeling voor de definitieve heropening van de H.K.S. na demobilisatie van het leger.

1916-1917

1 omslag

Zie legerorders 1917, deel B no. 253.

214

Briefwisseling tussen de directeur der H.K.S., de inspecteur militair onderwijs en de minister van oorlog betreffende het voorstel tot het houden van een toelatingsexamen in oktober 1918 en de heropening van de volledige cursus van 21 maanden aan de H.K.S. per 1 november 1918 ter voorkoming van stagnatie in het ter beschikking komen van hoger gevormde officieren.

1918

2 stukken

Zie legerorders 1918, deel B no. 190.

215

Briefwisseling tussen de minister van oorlog, de chef der generale staf, de hoofd-intendant en de directeur der H.K.S. betreffende ontwerp-instructies, ontwerp-wijzigingen en ontwerp-vredesorganisaties voor de intendance n.a.v. de afscheiding van het dienstvak der militaire administratie van de intendance per 31 juli 1918.

1918

1 omslag

Hierbij aanwijzing van de directeur der H.K.S. tot hoofdintendant.

216

Briefwisseling tussen de ministers van marine en oorlog en de directeur der H.K.S. betreffende het voornemen tot de instelling van een hogere marine krijgsschool en het deelnemen van drie marine-officieren aan de cursus aan de H.K.S., aanvangende november 1918.

1918

2 stukken

217

Notawisseling tussen de minister van oorlog en de directeur der H.K.S. betreffende de in de 2e kamer der Staten-Generaal gemaakte opmerking over te hoog geachte bedragen die uitgetrokken zijn voor de H.K.S. na.v. de oorlogs-begroting 1923.

1922

2 stukken

218

Briefwisseling tussen de inspecteur militair onderwijs, de minister van oorlog en de directeur der H.K.S. betreffende wijziging in de vredesorganisatie der H.K.S. en de positie van de directeur.

1923

2 stukken

219

Ontwerp-begroting met nota van toelichting voor de H.K.S., dienstjaar 1939.

1938

2 stukken

220

Briefwisseling tussen de chef der generale staf en de directeur der H.K.S. betreffende de verzoeken van de Italiaanse militaire attaché, luitenant-kolonel Bonelli, en de directeur van het algemeen bureau

tot voorlichting bij beroepskeuze om gegevens aangaande de organisatie der H.K.S. en de toezending van een samenvattende brochure "gegevens nopens het militair onderwijs aan de H.K.S." 1938-1940 1 omslag

221 Stukken betreffende de hervatting van het onderwijs aan de H.K.S. per 3 juni 1940 en de organisatie in verband daarmee. 1940 1 omslag

222 Brief van de directeur der H.K.S. aan de directie der N.V. Wilton's Machinefabriek "Fyenoord" te Rotterdam, met de mededeling dat de H.K.S. sedert 25 augustus 1939 tot nader order is opgeheven. 1940 1 stuk

2. HUISVESTING.

223 Stukken betreffende plannen en voorstellen om de H.K.S. over te brengen naar Breda, met vestiging in het gebouw van de arrondissementsrechtbank of in de gouverneurswoning op het Kasteelplein alsmede de te onderzoeken mogelijkheden voor het overbrengen van de intendance studies naar Wageningen en om de H.K.S. te vestigen in de directeurswoning der geschutsgieterij te 's-Gravenhage. 1893 1 omslag

224 Briefwisseling betreffende een advies, met begroting van de kosten, aan de minister van oorlog inzake het bestemmen van de gebouwen van de op te heffen geschutsgieterij in de Jan van Nassaustraats te 's-Gravenhage voor het onderbrengen van de normaal schietschool, enkele bureaux en de rijwielbewaarpplaats van de H.K.S. 1903 4 stukken

225 Proces-verbaal van de overgave en overname van het gebouw der H.K.S. aan de Nieuwe Uitleg 1 te 's-Gravenhage. 1936 1 stuk

226 Briefwisseling tussen de chef marinestaf, de chef der generale staf, de minister van oorlog en de directeur der H.K.S. betreffende de verhuizing, van de hogere marine krijgsschool naar een particulier gebouw wegens ruimtegebrek. 1939 4 stukken

3. BENOEMINGEN.

227 Briefwisseling tussen de chef der generale staf de minister van oorlog, de inspecteur militair onderwijs en de minister van marine, betreffende het aanwijzen van de directeur der H.K.S. als lid der

commissie zeekrijgswetenschap en de verdere samenstelling der commissie.
1903-1904 2 stukken

228 Brief van de directeur der H.K.S. aan de commandant van het K.N.I.L. met kennisgeving van de overdracht van zijn commando aan de luitenant-kolonel der generale staf M.W.L. van Alphen.
1936 1 stuk

229 K.B. 11 februari 1938, no. 84, houdende de benoeming van kapitein ter zee C.E.L. Helfrich tot directeur der hogere marine krijgsschool te 's-Gravenhage en de ontheffing van de eerste luitenant ter zee F.S.W. de Ronde als waarnemend directeur.
1938 1 stuk

4. TOELAGEN EN TRACTEMENTEN.

230 Briefwisseling tussen de minister van oorlog, de inspecteur militair onderwijs en de directeur der H.K.S., betreffende het wegnemen van financiële nadelen voor officieren die een studie aan de H.K.S. willen gaan volgen door toekenning van een jaarlijkse tegemoetkoming.
1906 2 stukken

5. HERDENKINGEN.

231 Stukken m.b.t. de viering van het 121/2 jarig bestaan der H.K.S. op 30 april 1904.
1904 1 omslag

232 Feestrede uitgesproken door de luitenant-generaal der cavalerie b.d. F. de Bas, ter gelegenheid van de herdenking van het 100 jarig bestaan der generale staf op 11 maart 1914.
1914 1 katern
De H.K.S. wordt gememoreerd op de pagina's 14,15 en 16.

233 Artikelen uit het avondblad "Het Vaderland" betreffende de viering van het 50 jarig bestaan van de Indische afdeling van de H.K.S.
1926 1 stuk

234 Briefwisseling tussen de directeur der H.K.S. en de particulier secretaris van H.M. de Koningin, M. Baron van Geen, betreffende een verzoek tot het verlenen van het predikaat "Koninklijke" i.v.m. het 60 jarig bestaan der H.K.S. en de afwijzende beschikking daarop door de chef van het militaire huis, admiraal F. Bauduin.
1927-1928 3 stukken

235 Stukken betreffende het 60 jarig bestaan der H.K.S. en het 10 jarig bestaan der H.M.K.S. op 27 en 28 april 1928.

1928 1 omslag

- 236** Stukken betreffende de herdenking van het 70 jarig bestaan der H.K.S. en het 20 jarig bestaan der H.M.K.S. op 2 mei 1938. 1938 1 omslag
hierin opgenomen naamlijsten van leerlingen en directeuren der opeenvolgende scholen (onvolledig) 1868-1938.

6. HERVORMINGEN

- 237** Briefwisseling tussen de minister van oorlog, de inspecteur militair onderwijs en de directeur der H.K.S. alsmede een nota betreffende de voorstellen der Staatscommissie inzake de reorganisatie van het militair onderwijs bij de landmacht betrekking hebbende op de hogere vorming der officieren. 1914 2 stukken

- 238** Briefwisseling tussen de minister van oorlog, de opperbevelhebber van land- en zeemacht en de inspecteur militair onderwijs, betreffende de overweging tot het instellen van de commissie tot hervorming der H.K.S. en de benoeming van de luitenant-kolonel der generale staf J.L.ten Bosch en de kapitein der infanterie H.P.J. Schinkel tot lid respectievelijk secretaris van deze commissie. 1917 2 stukken

- 239** Notulen van de 1e tot en met de 4e vergadering der commissie tot hervorming der H.K.S. respectievelijk op 4 januari, 13 en 20 februari en 8 april 1918. 1918 4 stukken

- 240** Stukken van de commissie tot hervorming der H.K.S. betreffende door luitenant-kolonel J.L. ten Bosch majoor de Fremery en majoor-intendant L.J.H. Heijman bewerkte ontwerpen voor een gewijzigde indeling der studievakken op de H.K.S., de tactische en intendance studies hier te lande en in Nederlands-Indië en een voorstel door de minister van marine om aan de H.K.S. een marine afdeling te verbinden e.e.a. onder toezicht van de chef der generale staf. 1918 1 omslag

- 241** Brief van de voorzitter der commissie tot hervorming der H.K.S. aan de directeur der H.K.S. betreffende het bericht dat de minister van oorlog het ogenblik niet gunstig acht om een reorganisatie der H.K.S. ter hand te nemen zodat de gehele opleiding voorlopig zal blijven zoals ze is en hiermede de hervormings-commissie is opgeheven. 1919 1 stuk

- 242** Nota bevattende de punten waarop in de commissie tot hervorming der H.K.S. reeds overeenstemming is bereikt nl. de

opleiding aan de H.K.S, de bevordering van de toeloop, de vereiste diensttijd voor toelating en het toelatingsexamen.
(1920)

1 stuk

B. TAAK.

1. ONDERWIJS.

1.1. Algemeen.

- 243** Briefwisseling tussen de inspecteur militair onderwijs en de directeur der H.K.S., betreffende de instelling van de commissie hogere vorming van de officieren op andere wijze dan aan de H.K.S. en de kennisgeving aan de commissie van het verzoek aan Prof. W.H. van der Hoeven te Leiden om les te geven in het straf- en volkenrecht.
1893 3 stukken
- 244** Briefwisseling tussen de minister van oorlog, de minister van koloniën, de inspecteur militair onderwijs, de directeur der H.K.S. en de hoogleraar in de Javaanse taal aan de Indische instelling te Delft C. Poensen betreffende het onderwijs in de Maleise en Javaanse taal aan de Indische leerlingen.
1899 1 omslag
- 245** Brief aan de inspecteur militair onderwijs met een ontwerp-indeling der lesuren naar studiejaar, leervak en leraar aan de intendance-cursus, waarin vervat een advies tot het overgaan naar een tweejarige cursus, zowel voor de krijgskundige als de intendance studies.
1900 1 stuk
- 246** Briefwisseling tussen de minister van oorlog en de inspecteur militair onderwijs n.a.v. het algemeen verslag over de inrichtingen militair onderwijs 1899-1900 betreffende de vrijheid om buiten de vastgestelde leerplannen om extra lessen of voordrachten te geven.
1901 1 omslag
- 247** Brief van de directeur der H.K.S. aan de inspecteur militair onderwijs, betreffende de wijziging van het toelatingstelsel, het toelatingsexamen alsmede de detacheringen bij de korpsen en de generale staf.
1909 4 stukken
- 248** Notawisseling tussen de voorzitter der staatscommissie tot reorganisatie van het militair onderwijs en de directeur der H.K.S. betreffende de noodzakelijkheid van onderwijs in de westerse talen

voor hogere officieren, officieren der generale staf en de intendance.

1912

2 stukken

249

Briefwisseling tussen de inspecteur militair onderwijs de minister van oorlog en de directeur der H.K.S. betreffende de maatregelen voor het onderwijs aan de H.K.S. a.g.v. de bijzondere toestand van de landmacht en de voorstellen i.v.m. de tactische- en intendance cursus na een demobilisatie.

1914

2 stukken

250

Brief van de directeur der H.K.S. aan de leraar kapitein Scharroo, ter aanbieding van de brief van professor H.A. Brouwer, hoogleraar in de historische geologie en paleontologie aan de T.H. te Delft, over de taak der militair geologie, met bijlage.

1919

2 stukken

251

Briefwisseling tussen de oud-directeur en de directeur der H.K.S. de minister van oorlog en de inspecteur militair onderwijs, betreffende voorstellen tot invoering van een twee-jarige cursus aan de H.K.S.

1920

2 stukken

252

Brief van de directeur der H.K.S. aan de chef marinestaf en een beschouwing van de commissie ingesteld bij ministeriële beschikking van 8 oktober 1920 afd. B. no. 65, betreffende de regeling voor het behalen van het getuigschrift "meer uitgebreide kennis" (M.U.K.) óók voor officieren die de hogere marine krijgsschool hebben doorlopen.

1920

2 stukken

253

Memorie van mr.L.M.Rollin Couquerque inzake de wenselijkheid officieren wetenschappelijk te onderwijzen in burger maatschappelijke zin n.a.v. ervaringen uit de mobilisatie tijdens de eerste wereldoorlog alsmede reacties daarop.

1921

3 stukken

254

Stukken betreffende voorstellen tot wijziging van het onderwijs aan de H.K.S. door verkorting van de opleiding van 3 naar 2 jaar, vermindering van het aantal lessen alsmede verandering van de methode van lesgeven door de nadruk te leggen op zelfstudie en het invoeren in aangepaste vorm van het Franse stelsel der adjoints.

1921-1922

1 omslag

255

Overdrukken uit de Militaire Spectator van artikelen, betreffende de hogere technische vorming van officieren door generaal-majoor J.C. Logger en prof. G. de Josselin de Jong.

1922-1923

1 omslag

-
- 256** Brief van de secretaris-generaal van oorlog aan de chef der generale staf betreffende een vermindering van het aantal open te stellen plaatsen tot de H.K.S. n.a.v. de reorganisatie van de landmacht.
1923 1 stuk
- 257** Briefwisseling tussen de minister van oorlog, de chef der generale staf en de directeur der H.K.S. betreffende de opleiding van reserveofficieren voor de generale staf.
1925 3 stukken
- 258** Briefwisseling tussen de minister van defensie, de directeur der H.K.S. en het bestuur der "Ned.vereniging tot bestrijding der geslachtsziekten" te Utrecht betreffende onderwijs in militair psychologische vraagstukken door de leraar in de gezondheidsleer aan de H.K.S.
1926 4 stukken
- 259** Brief betreffende de vervulling van het onderwijs in luchtvaartangelegenheden, gezondheidsleer en plantkunde aan de H.K.S.
1927 1 stuk
- 260** Brief aan de minister van defensie van de directeur der H.K.S. met onderschrift van de chef der generale staf betreffende de geringe toeloop tot de H.K.S. en de voorstellen daarin verbetering te brengen door een snellere bevorderingsgang voor succesvolle leerlingen, met 2 bijlagen.
1930 3 stukken
- 261** Briefwisseling tussen de chef der generale staf en de directeur der H.K.S. betreffende het belang dat officieren hebben bij een cursus geheimschrift.
1933 2 stukken
- 262** Briefwisseling tussen de directeur der H.K.S., de hoofdintendant, de chef der generale staf en de minister van defensie betreffende de vermindering van het aantal open te stellen plaatsen aan de H.K.S. met name voor de intendance studies.
1933 4 stukken
- 263** Briefwisseling tussen de chef der generale staf, de secretaris-generaal van defensie en de directeur der H.K.S. betreffende het onderwijs in het militair tuchtrecht en de beoefening der toepassing daarvan door leerlingen van het 3e studiejaar der H.K.S. en het voornemen tot aanvulling van het reglement.
1933 1 omslag

- 264** Brief van de minister van defensie aan de directeur der H.K.S. en de beschouwing van de directeur der H.K.S. betreffende het rendement van het onderwijs aan de H.K.S. m.b.t. de Rijksbegroting voor het dienstjaar 1935.
1934 2 stukken
- 265** Briefwisseling tussen de chef der generale staf, de directeur der H.K.S. en de directeur der Etappen- en Verkeersdienst betreffende de uitbreiding van het onderwijs in algemene technische zin en te houden voordrachten over spoorweg- en motortechneik, haven outillage, luchtvaart- en luchtbescherming en verdediging.
1936 3 stukken

1.2. Reglementen.

- 266** Leerplan, artikel 9 en 10, voor de studies van de algemeen krijgskundige opleiding en de intendance dienst aan de H.K.S., incompleet.
z.d. 1 stuk
- 267** Reglement der H.K.S., artikel 26 t/m 42, betreffende het toelatingsexamen en de detacheringen voor de krijgskundige- en de intendance studies.
z.d. 1 stuk
- 268** Voorstel tot wijziging van het reglement voor de H.K.S. vastgesteld bij K.B. 14 september 1891 Stbl. no. 170, n.a.v. de vermoedelijke uitbreiding van het aantal leraren.
1893 1 stuk
- 269** Briefwisseling betreffende het voorstel van het Indische bestuur tot wijziging van de wettelijke regeling van het jaarlijks vast te stellen aantal plaatsen bij de H.K.S. voor elk wapen of dienstvak.
1900-1901 1 omslag
- 270** Briefwisseling tussen de minister van oorlog, de inspecteur militair onderwijs en de directeur der H.K.S. betreffende wijziging van het reglement der H.K.S. omtrent de betekenis en duur van de detachering der leerlingen buiten het leerplan der H.K.S. bij de generale staf of de hoofdintendant.
1902 3 stukken
- 271** Voorstellen tot wijziging van het reglement en het voorschrift van de H.K.S. m.b.t. het studieprogramma n.a.v. de ervaringen opgedaan gedurende de mobilisatiejaren bij de afwerkingscursussen.
1919 1 stuk

- 272** Stukken betreffende het herzien van het reglement en het voorschrift van de H.K.S. n.a.v. voorstellen ingediend door de legercommandant in Nederlands-Indië tot bezuiniging op de uitgaven voor onderwijs door vervanging van Indische leraren door Nederlandse, het terugbrengen van het aantal Indische leerlingen en het inkrimpen van het aantal vakken van het leerplan. 1925-1926 1 omslag
- 273** Briefwisseling tussen de commandant luchtvaart-afdeling, de directeur der H.K.S., de minister van defensie en de chef der generale staf betreffende het onderhouden van de vliegvaardigheid der officieren van de L.V.A. en de L.A. der K.N.I.L. bij studie aan de H.K.S. met wijziging van het voorschrift der H.K.S. 1934 1 omslag

1.3. Toelatingsexamens.

- 274** Briefwisseling van de minister van oorlog met de inspecteur militair onderwijs en de directeur der H.K.S. betreffende het toelatingsexamen van 1894 tot de H.K.S. met een examenrooster. 1894 3 stukken
- 275** Briefwisseling tussen de directeur der H.K.S. de inspecteur militair onderwijs, de minister van oorlog, de kapitein-intendant W.J.A. de Wolf en professor J.A. Wester, betreffende het aanpassen van het toelatingsexamen tot de H.K.S. a.g.v. de geringe toeloop. 1921 1 omslag
- 276** Briefwisseling van de minister van oorlog met de directeur der H.K.S. betreffende een voorstel tot wijziging en uitbreiding van de toelatingseisen en het toelatingsexamen tot de H.K.S. 1927-1928 1 omslag
- 277** Briefwisseling tussen de chef der generale staf, de minister van oorlog en de directeur der H.K.S. betreffende het voorstel tot afschaffing van het toelatingsexamen en het aanwijzen van leerlingen na het houden van een voorbereidende cursus als maatregelen tegen de geringe toeloop tot de H.K.S. 1934, 1936-1937 1 omslag

1.4. Materiaal.

- 278** Stukken betreffende de wenselijkheid gebruik te maken van gedrukte dictaten bij het militair onderwijs i.h.b. bij de H.K.S. 1899 2 stukken
- 279-296** Stukken vervaardigd ter ondersteuning van het onderwijs aan Nederlandse en Nederlands-Indische leerlingen. Hectografische en

gestencilde afdrukken.

1934-1939

13 pakken, 5 omslagen

Hierbij oefeningen op de kaart, schetsen van (geografische) opstellingen en voordrachten over militaire onderwerpen.

279-280 cursusjaar 1934-1935
279 Bestanddeel 1.
280 Bestanddeel 2.

281-282 cursusjaar 1935-1936
281 Bestanddeel 1.
282 Bestanddeel 2.

283-285 cursusjaar 1936-1937
283 Bestanddeel 1.
284 Bestanddeel 2.
285 Bestanddeel 3.

286-289 cursusjaar 1937-1938
286 Bestanddeel 1.
287 Bestanddeel 2.
288 Bestanddeel 3.
289 Bestanddeel 4.

290-296 cursusjaar 1938-1939
290 Bestanddeel 1.
291 Bestanddeel 2.
292 Bestanddeel 3.
293 Bestanddeel 4.
294 Bestanddeel 5.
295 Bestanddeel 6.
296 Bestanddeel 7.

2. KRIJGSKUNDIGE STUDIES.

2.1. Algemeen.

297 Briefwisseling van de directeur der H.K.S. en de inspecteur militair onderwijs met het Indische bestuur betreffende het voorstel om het onderwijs aan de H.K.S. over de verdediging van Nederlands-Indië uit te breiden tot het in 1892 aangenomen verdedigingsstelsel.
 1904 1 omslag

298 Briefwisseling tussen de minister van oorlog, de inspecteur militair onderwijs en de directeur der H.K.S. betreffende het machtigen van de kapitein F. Dell om te Leiden college's te volgen in het Nederlands staatsrecht en Volkenrecht i.v.m. een latere aanwijzing van een leraar in oorlogspolitiek en -gebruiken.
 1904 1 stuk

-
- 299** Briefwisseling tussen de inspecteur militair onderwijs en de directeur der H.K.S. betreffende het onderwijs in Nederlandse krijgsgeschiedenis, strategie en tactiek.
1906 3 stukken
- 300** Stukken betreffende de mogelijkheid 's-zomers leraren van de H.K.S. te belasten met het geven van een cursus van 1 maand voor oudere officieren in, krijgskundige vakken, naast het bestaande programma.
1921 2 stukken
- 301** Brief van de directeur der H.K.S. aan 5 leraren der H.K.S, met een ontwerp regeling voor het geven van onderwijs in de leer van de oorlogsvoorbereiding, bij wijze van proef in te voeren met de cursus 1921-1922.
1921 1 stuk
- 302** Brief aan de chef der generale staf houdende een memorie door de directeur der H.K.S. inzake het door hem gevoerde beleid t.a.v. het belang van terreinverkenningen in binnen- en buitenland welke dienen als basisgegevens voor het doceren van het vak landsverdediging.
1924 1 stuk
- 303** Briefwisseling tussen de chef der generale staf, de directeur der H.K.S. en 2 kapiteins der generale staf betreffende de instelling van een tactische faculteit door samenvoeging van de vakken tactiek en stafdienst naar frans voorbeeld, op voorstel van kapitein A.Q.H. Dijkhoorn n.a.v. zijn studiereis naar Frankrijk in 1931.
1932-1934 1 omslag
- 304** Stukken betreffende het toelatingsexamen voor de krijgskundige studies.
1937-1938 1 omslag
- 305** Briefwisseling tussen de minister van defensie, de chef der generale staf, de commandant veldleger en de inspecteur militaire luchtvaart betreffende het houden van een voorbereidende cursus voor toelating tot de krijgskundige studies aan de H.K.S. van 1 augustus tot 30 oktober 1938 met opgave van de 16 kandidaten-officieren.
1938 3 stukken
- 306** Brief van de chef der generale staf ter aanbieding van het lesrooster per 1 september 1938 voor de voorbereidende krijgskundige cursus.
1938 1 stuk

- 307** Briefwisseling tussen de directeur der H.K.S., de chef en de sous-chef der generale staf en de minister van defensie betreffende de mogelijkheden een 2 of 3 jarige cursus der krijgskundige studies aan de H.K.S. in te voeren.
1938-1939 1 omslag

2.2. Terreinverkenningen in Nederland.

- 308** Brief ter aanbidding van het rapport betreffende de verkenning van de Peel van 3 tot 8 september 1934, door de kapitein der generale staf J.J.C.P. Wilson, aan de directeur der H.K.S. en de reactie daarop van de chef der generale staf, met 8 bijlagen (kaarten).
1934 1 omslag

2.3. Detachering van leerlingen bij de verschillende legeronderdelen.

- 309-312** Rapporten met bijlagen naar aanleiding van detacheringen van leerlingen bij legeronderdelen van 1 mei - 30 september 1892.
1892 4 omslagen
- 309** 11e afdeling van het 1e regiment veldartillerie te Amersfoort
- 310** 1e en 2e batterij van het korps rijdende artillerie te Arnhem.
- 311** 4e cie. van het 2e bat. van het regiment grenadiers en jagers te 's-Gravenhage.
- 312** 5e eskadron van het 2e regiment huzaren te Venlo.
- 313** Ontwerp van en voorstellen voor een leidraad voor de detachering van leerlingen der H.K.S. bij de verschillende wapens.
1904 1 omslag
- 314** Stukken betreffende de regeling der detachering van 3 oud-leerlingen i.v.m. een stage voor stafofficier bij de generale staf
1922-1923.
1922 en z.d. 2 stukken
Hierin wordt de eerste detachering van 1879 aangehaald.

2.4. Informatie op krijgskundig gebied.

- 315-320** Stukken betreffende bezoeken van Nederlandse officieren aan militaire objecten en verdedigingswerken in het buitenland.
1917-1939 1 stuk, 5 omslagen
- 315** Oostenrijks-Hongaarse fronten, juni en juli 1917
- 316** Voormalig Italiaans-Oostenrijks front, juli en aug. 1921
- 317** Verdedigingsstelsel oostgrens van België juli 1935
- 318** Kriegsakademie te Berlijn-Wilmersdorf 1937-1939
- 319** Army staff College te Camberley, Groot-Brittannië april

- 320** 1938
56 regiment artillerie en 81 regiment infanterie van het Franse leger te Mompellier september 1938
- 321** Verslag van de werkzaamheden voor de opleiding van gewapende burgerwachten in 's-Gravenhage en Rotterdam in het tijdvak 14 t/m 19 november 1918 door de kapitein Ridder van Rappard.
1918 1 stuk
- 322** Brief van de minister van oorlog aan de directeur der H.K.S. ter aanbieding van "de Grondslagen voor de verdediging van Nederlands-Indië".
1927 1 stuk
- 323** Memorie van de majoor der genie H.J.H. van Tarel getiteld: "Voorbereiding en leiding van den oorlog op industriëel gebied" (m.u.v. levensmiddelen, intendance goederen, wapenen, munitie en chemische middelen).
1933 1 katern
- 324** Memorie betreffende de politiek-strategische verhoudingen in het Verre Oosten in het bijzonder m.b.t. Japan, anoniem.
1936 1 omslag
- 325** Brief van de kapitein der generale staf mr. J.D. Schepers aan de chef der generale staf betreffende de ontwerp-neutraliteits proclamatie, doorslag.
1938 1 stuk

2.5. Oefeningen op de kaart.

- 326** Briefwisseling tussen de directeur der H.K.S. en de chef der generale staf betreffende conclusies waartoe de leraren en de directeur der H.K.S. gekomen zijn n.a.v. gehouden oefeningen, besprekingen en gemaakte opdrachten over strategische overvallen uit het oosten en zuiden en de daartegen te nemen maatregelen.
1935 2 stukken
- 327-334** Rapporten van persoonlijk uitgewerkte opdrachten "Motivering der opstelling der koninklijke landmacht na voltooide concentratie, de concentratie OKER en concentratie III DG", in het cursusjaar 1937-1938 met kaarten.
1938 8 stukken
- 327** 1e luitenant H.F. van Beenhakker
- 328** 1e luitenant A.L. ten Berge
- 329** 1e luitenant G.M.J. de Chateau
- 330** 1e luitenant J.H. van Giessen
- 331** 1e luitenant E.E. Holle

- 332** 1e luitenant J. Lagas
333 1e luitenant R. Römer
334 1e luitenant B.A. Sjoerdsma

2.6. Schriftelijke opdrachten.

- 335** Briefwisseling tussen de hoogleraar aan de Indische instelling en tijdelijke leraren aan de H.K.S: mr. L.C.W. van den Berg en dr. J. Spanjaard en de directeur der H.K.S. betreffende het schriftelijke werk van de leerlingen met name het tijdstip van de verstrekking der opdracht, de correctie en teruggaaf met beoordeling.
1899 2 stukken
- 336** Notawisseling tussen de directeur der H.K.S. en de leraren betreffende het voorstel om de schriftelijke opdrachten aan de leerlingen van het 1e studiejaar te laten vervallen.
1912 1 omslag
- 337** Memorie door de 1e luitenant mr. H.J.Kruls betreffende de wijze waarop het contingenten vraagstuk voor de landmacht ware op te lossen.
1936 1 omslag
- 338** Memorie van de 1e luitenant der artillerie J.H. van Giessen, betreffende de economische- en militaire betekenis van het Geldersche Valleikanaal.
1937 1 omslag

3. INTENDANCE STUDIES.

3.1. Algemeen.

- 339** Nota opgemaakt door de kapitein-intendant E.G. Winckel met voorstellen om te voorzien in de faciliteiten voor onderwijs in scheien natuurkunde buiten 's-Gravenhage, indien niet wordt overgegaan tot de bouw van een scheikundig laboratorium of als er geen gebruik meer kan worden gemaakt van het Gymnasium te 's-Gravenhage t.b.v. de intendance-cursus.
1893 1 stuk
- 340** Briefwisseling tussen de directeur der H.K.S. en de inspecteur militair onderwijs betreffende problemen rond het (practisch) onderwijs aan de officieren der intendance cursus in de organische schei- en natuurkunde en warenkennis te Enschede.
1899 en z.d. 2 stukken
- 341** Brief van de directeur der Nederlandsche school voor Nijverheid en Handel te Enschede, aan de inspecteur militair onderwijs

-
- betreffende het verslag over de periode 1 april-30 juni 1901 van die instelling.
1901 1 stuk
- 342** Stukken betreffende voorstellen tot wijziging van het reglement en het voorschrift der H.K.S. m.n. de eisen van het toelatingsexamen en het leerplan voor de intendance cursus.
1902-1903 1 omslag
- 343** Briefwisseling tussen de directeur der H.K.S. een drietal leraren in het vak warenkennis aan zijn school en de inspecteur militair onderwijs betreffende het doel van de detachering van de leerlingen aan het centraal magazijn van militaire kleding en uitrusting te Amsterdam, de beoordelingsredactie der detacheringsrapporten en het voorstel de Indische leerlingen voortaan bij het koloniaal etablissement te detacheren met wijziging van het reglement der H.K.S.
1904 1 omslag
- 344** Briefwisseling inzake de onvoldoende aansluiting tussen het onderwijs in de scheikunde aan de H.K.S. en dat aan de textielschool te Enschede.
1913 1 omslag
Hierbij het resultaat van de cursus april t/m juni 1913 aan de textielschool te Enschede.
- 345** Stukken betreffende wijzigingen in het voorschrift en het reglement der H.K.S. n.a.v. de reorganisatie van het dienstvak der militaire administratie van het Nederlands-Indisch leger m.b.t. het toelatingsexamen tot en het leerplan van de intendance-cursus.
1913-1914 3 stukken
- 346** Brief van de inspecteur militair onderwijs aan de minister van oorlog betreffende het "afwerken" van leerlingen der H.K.S. die het 2e studiejaar der intendance cursus hebben doorlopen en hun detachering bij de verschillende wapens per januari 1918.
1917 1 stuk
- 347** Stukken betreffende het aanvullen der intendance cursus met onderwijs in handelswetenschappen door leraren der Nederlandse handels hogeschool te Rotterdam.
1918 2 stukken
- 348** Briefwisseling tussen de directeur der H.K.S. de chef der generale staf en de minister van defensie betreffende de door de directeur der H.K.S. aangevoerde bezwaren tegen de beperking van de jaarklassen officieren die het toelatingsexamen voor de intendance studies willen doen.
1934 2 stukken

(Zie L.O. 1933 no. 402)

- 349** Stukken betreffende de door de directeur der H.K.S. aangevoerde bezwaren tegen het stopzetten van de aanvulling op het dienstvak der intendance door vermindering van het openstellen van plaatsen voor de intendance studie aan de H.K.S.
1935 2 stukken
- 350** Brief van de leraar der H.K.S. mr.A.W.O.van Vrijberghe de Coningh aan de directeur der H.K.S. betreffende een voorstel om het vak privaatrecht in het lesprogramma der intendance cursus op te nemen, met 1 bijlage.
1938 2 stukken
- 351** Brief van de directeur der H.K.S. aan de leraren ter aanbieding van het ontwerp rooster der lessen aan de H.K.S. voor de intendance cursus van 1 september tot 31 oktober 1938.
1938 1 stuk

3.2. Landbouwkundig onderwijs.

- 352-359** Stukken betreffende verslagen van het landbouwkundig onderwijs aan leerlingen der intendance cursus te Wageningen.
1895, 1898, 1907, 1914, 1919, 1935, 1936, 1937 8 stukken
- 352** 1895
- 353** 1898
- 354** 1907
- 355** 1914
- 356** 1919
- 357** 1935
- 358** 1936
- 359** 1937
- 360** Briefwisseling tussen de directeur der H.K.S, de inspecteur militair onderwijs, de hoofdintendant en de hoofddirecteur der Rijkslandbouwschool te Wageningen betreffende de inhoud der vakken en de samenstelling van het landbouwkundig onderwijs aan de leerlingen der intendance cursus.
1897, 1899, 1901 1 omslag
- 361** Briefwisseling inzake het probleem van een onvolledige verslaglegging door de rijkslandbouwschool van de intendance cursus te Wageningen in 1903 en 1905.
1904 en 1906 4 stukken
- 362** Briefwisseling tussen de directeur der H.K.S., de inspecteur militair onderwijs, de directeur der Rijks hogere land-, tuin- en bosbouwschool te Wageningen, de minister van oorlog en de minister van landbouw, nijverheid en handel betreffende

voorstellen en onderhandelingen tot wijziging van de samenstelling van het landbouwkundig onderwijs, die zullen leiden tot aanpassing van het voorschrift tot regeling van het landbouwkundig onderwijs.
1907-1909 1 omslag

363 Brief van de directeur der Rijks hogere land-, tuin- en bosbouwschool te Wageningen aan de fungerend directeur der H.K.S. betreffende de hervatting in 1919 der intendance cursus aan die inrichting.
1917 1 stuk

364 Kantbrief van de directeur der H.K.S. aan een tweetal leraren betreffende het rapport over het onderwijs in het microscopisch onderzoek van voedings- en genotmiddelen aan het rijkslandbouw proefstation voor veevoederonderzoek te Wageningen in 1919 aan de leerlingen der intendance cursus, met 2 bijlagen.
1919 3 stukken

365 Briefwisseling tussen de directeur der H.K.S. en de rector magnificus der landbouw hogeschool te Wageningen betreffende het verslag over het landbouwkundig onderwijs aan de leerlingen der intendance-cursus in 1926 i.h.b. de beoordeling der leerlingen.
1927 2 stukken

366 Brief van de rector magnificus der landbouwhogeschool te Wageningen ter aanbieding van overzichten van de door de docenten met de leerlingen te behandelen leerstof, met 6 bijlagen.
1936 1 omslag

367 Briefwisseling tussen de rector magnificus der landbouwhogeschool te Wageningen en de directeur der H.K.S. betreffende het ontwerp-lesrooster voor het landbouwkundig onderwijs aan de leerlingen der intendance cursus in 1937 en de vraag in hoeverre Indische officieren hieraan zullen deelnemen.
1937 2 stukken

368 Briefwisseling tussen de rector magnificus der landbouwhogeschool te Wageningen, de directeur der H.K.S., de minister van defensie en 2 kapiteins-intendant betreffende een opgave van toegekende bedragen aan het onderwijzend personeel te Wageningen.
1937 2 stukken

369 Brief van de directeur der H.K.S. aan de rector magnificus der landbouw hogeschool te Wageningen betreffende de tijdelijke opheffing der H.K.S. a.g.v. de mobilisatie waardoor er per 1 maart 1940 geen officieren worden gedetacheerd.
1939 1 stuk

4. BEËINDIGING E.G. AFRONDING DER STUDIES.

- 370-373** Stukken betreffende de instelling van commissies tot het uitbrengen van een eindverslag over de leerlingen die hun studies aan de H.K.S. of de H.M.K.S. hebben voltooid.
1892, 1913, 1917 en 1939 4 omslagen
- 370** 1892
371 1913
372 1917
373 1939
- 374** Menukaart ter gelegenheid van het afscheidsdiner bij het afsluiten van de driejarige opleiding der krijgskundige afdeling der H.K.S.
1894-1897.
1897 1 stuk

BIJLAGEN

1. NAMENLIJST VAN DIRECTEUREN DER DIVERSE OPEENVOLGENDE SCHOLEN, PER TIJDVAK.

1. School tot voorlopige opleiding van stafofficieren	van 1 mei tot 8 augustus 1868 te Haarlem	
1. School tot voorlopige opleiding van stafofficieren	van 1 mei tot 8 augustus 1868 te Haarlem	
1. maj. G.S.	J. Schuurman	1 mei-8 augustus 1868
2. Stafschoon .	van 1 november 1868 tot 28 juli 1875 te Breda	
2. maj. G.S.	J.M. van der Star	1 november 1868-5 november 1873 e.o. 17 september 1874
3. maj. G.S.	jhr. J.C.C. den Beer Poortugael	5 november 1873-28 juli 1875 wnd. 5 november 1873 tot 17 september 1874
3. Krijgsschool voor officieren	van 28 juli 1875 tot 14 maart 1878 te Breda	
3. maj. G.S.	jhr. J.C.C. der Beer Poortugael	28 juli 1875-26 november 1876
4. maj. G. S.	J.N.A. Baron Taets van Amerongen	26 november 1876-14 maart 1878
4. Ite afdeling der Krijgsschool voor officieren	van 1 oktober 1878 tot 1 november 1891 te 's-Gravenhage	
5. maj. G.S.	K. Eland	1 oktober 1878-1 oktober 1891
5. Hogere Krijgsschool	van 1 november 1891 tot 25 augustus 1939 te 's-Gravenhage	
6. It.kol. G.S.	W. Rooseboom	1 oktober 1891 tot 31 maart 1894

1. School tot voorlopige opleiding van stafofficieren	van 1 mei tot 8 augustus 1868 te Haarlem	
7. lt.kol. G.S.	M.H.J. Plantenga	31 maart 1894 tot 15 mei 1897
8. lt.kol. G.S.	H.P. Staal	15 mei 1897 tot 9 november 1900
9. lt.kol. G.S.	W. Cool	9 november 1900 tot 1 oktober 1907
10. kol. G.S.	H.L. van Oordt	1 oktober 1907 tot 1 november 1912
11. kol. G.S.	M.C. van der Hoog	1 november 1912 tot 4 augustus 1917
12. kol. G. S.	J. L. ten Bosch	4 augustus 1917 tot 1 augustus 1920
13. kol. G.S.	W.E. van Dam van Isselt	1 augustus 1920 tot 1 mei 1925
14. kol. G.S.	P.J. van Munnekrede	1 mei 1925 tot 1 augustus 1928
15. kol. G.S.	H.A.F.G. van Ermel Scherer	1 augustus 1928 tot 1 november 1932
16. kol. G.S.	Jhr. J.Th.Altling von Geusau	1 november 1932 tot 1 november 1936
17. kol. G.S.	M.W.L. van Alphen	1 november 1936 tot 25 augustus 1939

2. ALPHABETISCHE NAAMLIJST VAN DE LERAREN DER STAFSCHOOL, KRIJGSSCHOOL VOOR OFFICIEREN EN HOGERE KRIJGSSCHOOL 1868-1939

Rang	Naam	No's der vakken	St u di er icht in g ⁸	Inv.nr.	Jaren
1. prof. (1918)	Aberson, J.H.	7	L		1891-1925?

8 De aanvullende studierichtingen is aangegeven, gevolgd naast de algemene krijgskundige opleiding. L = Landbouwkundig onderwijs, I = Intendance opleiding, T = Textielschool.

Rang	Naam	No's der vakken	Stu di er ic ht in g	Inv.nr.	Jaren
2. kapt.int.	Albada, R.E.W. van	7,25, 28	I		1908-1910
3. kapt.	Alting von Geusau, Jhr.C.A.A.	2,12, 13			1902-1905
4. kapt.	Alting von Geusau, Jhr.J .Th .	2,12, 13		254	1919-1927
kol.	Alting von Geusau, Jhr.J .Th .	1			1932-1936
5. ritm.	Alphen, J.C. van	15			1889-1891
6. kapt.	Alphen, M.W.L. van	2,8, 9,12, 13			1927-1937
lkol.	Alphen, M.W.L. van	1		228	1936-1939
7. dr.	Aronstein	17,18			1872-1875
		24,25			1875-1878
8. 1e lt.	Asbeck, A.C. Baron van	15			1882-1886
9. kapt.	Baay, W.J.K.	2,8, 9,12, 13			1937-1939
10. prof.dr.	Bakker, D.L.	4	L		1921-1925
11. kapt.	Bannier, W	20			1868-1872
12. kapt.	Bakkers, R.	31,90			1932-1936
13. dhr.	Barth, P.J.P.	34,35			1919-1928
14. kapt.	Bas, F. de	2,7-10,30		28,93	1875-1885
lt.gen.	Bas, F. de			232	
15. kapt.	Baud, A	5,6			1870-1871
16. kapt.	Beeger, G.W.	7,11-13,30			1891(-1893)
17. kapt.	Beer Poortugael, J.C.C. den	1,4, 11,12, 14		25,36	1869-1875
maj.	Beer Poortugael, J.C.C. den	1,2		41,42	1875-1876
18. kapt.	Berg, D. van den	3,14, 42			1925-1927
19. mr.	Berg, L.W.C. van den	33			1886-1910

Rang	Naam	No's der vakken	St u di er ic ht in g	Inv.nr.	Jaren
20. dr.	Berkhout, A.H.	9	L		1891-1913
21. kapt.	Blokhuis, G.J.	15			1911-1912
22. 1e lt.	Blussé van Oud Alblas, A	15			1912-1919
23. ritm.	Boecop, J.M. Baron van	15			1905-1909
24. kapt.	Boekhorst, C.J. te	41			1891-1897
25. kapt.	Boele	17			1869-1872
26. 1e lt.	Boetzelaer ,L.G. Baron van	15			1879-1881
27. o.v.g.1e kl.	Boland, Dr.G.W.	41			1908-1911
28. kapt.int.	Boon, M.C.	7,25, 28	I	297	1902-1907
29. kapt.	Bosch, J.L. ten	7-9,40			1906-1913
lt.kol.	Bosch, J.L. ten	1		238,240	1917-1920
30. kapt.	Boven, P.L. van	10,11			1937-1939
31. ritm.	Brevet, M	15			1924-1928
32. kapt.	Breyer, J.F.	2,7,11-13,30, 38			1885-1891
kapt.	Breyer, J.F.	7,9, 12,13, 40			1891-1895
33. lector	Broek, J.A. van den	34			1883-1897
34. kapt.	Broekert, P.J. de	47			1938-1939
35. dr.	Broekema, L.	5	L		1891-1914
36. dhr.	Broers, A	19			1912-1937
37. 1e lt.	Bruijn, C.E.M. de	15			1900-1903
38. prof.	Burg, B. van der	5	L		-1925?
39. o.v.g.1e kl.	Bijl. J.P.	41			1919-1923
40. dr.	Bijlert, A. van	8	L		1901-1903
41. ritm.	Camerling Helholt, J.D.	15			1900-1903
42. kapt.	Carpenter Alting, E.M.	11,31			1912-1924

Rang	Naam	No's der vakken	St u d i e r i c h t i n g	Inv.nr.	Jaren
lt.kol.	Carpenter Alting, E.M.			315	
43. kapt.	Cool, W.	3,6			1892-1896
lt.kol.	Cool, W	1		227	1900-1907
44. kapt.	Cramer, H.K.A.	7-9,40		254	1918-1921
45. lt.kol.	Dam van Isselt, W.E. van	1			1920-1925
46. kapt.	Dell, F.	3,10, 16		298	1904-1908
47. dhr.	Dirks,	20,24			1872-1878
48. dhr.	Dissel, J.S.A. van	35			1891-1900
49. 1e lt.	Dobben, H.H. van	10,11, 15			1905-1917
50. kapt.	Doorman, P.C.G.	8,9, 12,13			1937-1939
51. 1e lt.	Dorhout Mees, P.F.	15			1938-1939
52. o.v.g.le kl.	Dornickx, Dr. C.G.J.	41			1931-1939
53. o.v.g.le kl.	Dorsten, Dr.A. van	41			1899-1900
54. ritm.	Drijfhout van Hooff, R.F.	15			1919-1924
55. 1e lt.	Duyvestein, Jhr.A.C.	15			1897-1898
56. kapt.	Eck, van	15			1878-1879
57. prof.mr.dr.	Eigeman, J.A.	37		254	1908-1937
58. dhr.	Ekker, E.H.	3	T		1898-1902
59. kapt.	Eland, K	3-6			1872-1891
kapt.	Eland, K.	1		81,89	1875-1890
60. prof.ir.	Elema, J.	2,11	L		-1925?
61. 1e lt.	Enschede, D	15			1895-1896
62. kapt.	Ermel Scherer, H.A.F.G. van	7-9,40		254	1918-1924
lt.kol.	Ermel Scherer, H.A.F.G. van	1			1928-1932
63. dhr.	Ettel, P	6	T		1898-1900

Rang	Naam	No's der vakken	Stu di er ic ht in g	Inv.nr.	Jaren
64. kapt.	Eybergen, J.A. van	2			1886-1891
kapt.	Eybergen, J.A. van	12,13			1891-1893
65. dhr.	Eydman, F.H. Jr.	8	T		1909-1914
66. 1e lt.	Feenstra, J.E.	15			1919-1920
67. prof.dr.	Flu, P.C.	91			1923-1937
68. kapt.	Fremery, H.J.D. de	2,12, 13		240	1913-1919
69. ltz.l.	Fürstner, J.T.	43			1923-1924
70. dhr.	Gacon, J.E.	20			1883-1894
dhr.	Gacon, J.E.	24			1883-1891
71. dr.	Giltay, E.	1	L		1891-1911
72. prof.	Gonggrijp, J.R.P.F.	35			1880-1903
73. dhr.	Goorhuys, G.J.	2	T		1918-1919
74. dhr.	Goslings, B.M.	34,35			1910-1919
75. kapt.	Greve, W.R. de	8,9, 12,13, 40			1899-1904
76. 1e lt.	Grondhout, M	15			1896-1900
77. dr.	Goudsmit,	17			1872-1873
78. kapt.	Haeften, van	16			1868-1869
79. kapt.	Harberts, J.	12,13, 16,43, 44		254	1921-1930
80. kapt.	Hardenberg, H.K.	7-9,40			1913-1918
81. dhr.	Hedick,	17			1873-1878
82. ltz.l.	Helfrich, C.E.L.	3,14, 43			1924-1934
sch.b.n.	Helfrich, C.E.L.	43		229 (kapt. t.zee)	1938-1939
83. kapt.	Helsdingen, J.A.van	31,90			1924-1932
84. kapt.int.	Heyman, L.J.H.	7,25, 28	I	240	1910-1913
85. kapt.onder-	Hinrichs, H.J.	7,24, 26,27		93	1876-1884

Rang	Naam	No's der vakken	St u d i e r i c h t i n g	Inv.nr.	Jaren
int.					
86. dhr.	Hoetink, G.C.R.	37			1883-1891
prof.	Hoetink, G.C.R.	37			1891-1908
87. kapt.	Hoeven, P.A. van der	6,42			1912-1917
88. dhr.	Hofman, C.A.	20,30			1878-1883
89. kapt.	Hoffman, R.J.	8,9, 14,40			1924-1932
90. kapt.	Hojel	16			1869-1871
91. dr.	Holsboer, H.B.	9	T		-1927
92. maj.	Hoog, M.C. van der	1			1912-1917
93. kapt.	Hoogeboom, A	10,11			1899-1902
94. kapt.	Hoogenhuyze, W.G.L.F. van	2,3, 16			1886-1893
95. kapt.int.	Horstmann, F.W.	7,26, 27			1886-1891
96. dhr.	Huchshorn, J.P.	4,5	T		1898-1927
97. dr.	Hülsmann,	21			1870-1871
98. 1e lt.	Immink, G.F.	15			1931-1938
99. kapt.int.	Janssens, F.J.G.	7,25, 28	I		1913-1919
100. kapt.int. later	Jongh, J.B. de	7,25, 27,81	I		1927-1936
maj.int.		10		263	
101. prof.	Jongh, J.G. de	22	I		1921-1930
102. kapt.int.	Julius, C.F.	7,25, 28	I		1897-1902
103. prof.	Juynboll, A.W.F.	33		108	1880-1886 exc.1883
prof.	Juynboll, Th.W.	33			1910-1921
104. mr.	Kan, J.B.	38	I		1903-1926
105. dhr.	Kayser, J.D.	91			1919-1925
106. mr.	Kesper, L.A.	38	I		1926-1937

Rang	Naam	No's der vakken	Stu di er ic ht in g	Inv.nr.	Jaren
107. dhr.	Klein, J.	21			1878-1883
108. kapt.	Kool, A.	2,7- 10,12, 15		24,38, 39	1868-1878
109. res.lt.kol.	Kool, H.	46			1934-1939
110. kapt.	Koolemans Beynen, G.J.W.	10,11			1889-1895
111. prof.	Koolemans Beynen, G.J.W.	91			1919-1925
112. maj.int.	Kooy, J.	7,27, 28,81	I		1927-1934
113. kapt.	Koster, J.L.	2,31			1892-1896
114. kapt.	Koster, J.C.	11-13		254	1919-1929
115. kapt.	Krayenhoff van der Leur, A.R.	7,30		79	1885-1889
116. dr.	Kreukniet, P	82	I		1930-1937
117. dhr.	Lako, S	2	L		1891-1906
118. kapt.	Lambooy, J.M.J.H.	10,11		254	1917-1923
119. ir.	Lange, J.R. de	1,7	T		1918-1928
120. kapt.int.	Leeuwen, G.J. van	7,27, 28,81	I		1934-1939
121. kapt.int.	Leeuwen, W.P. van	7,25, 28	I		1900-1905
122. kapt.	Lohmeyer, A.J.J.M.	46		263	1934-1939
123 o.v.g.2e kl.	Loo, P.B. van	41			1902-1908
124. dr.	Lookeren Campagne, C.J. van	8	L		1901-1903
125. prof.mr.	Louter, J.de	36			1905-1921
126. dhr.	Maassen, F.H.	2	I		1898-1921

Rang	Naam	No's der vakken	St u di er ic ht in g	Inv.nr.	Jaren
127. dhr.	Madsen, A	6,10-13	T		1900-1927
128. dr.	Mann, H.G.	1,7	T		1898-1900
129. kapt.	Mantel, P.G.	31,90			1936-1939
130. 1e lt.	Marion, A.A. van	15			1920-1921
131. maj.int	Marinussen ,W.P.	7,27, 28	I		1924-1929
132. ritm.	Mathon, H.L.A.	15			1903-1904
133. ritm.	Mathon, W.E.	15			1935-1939
134. dhr.	Mattaar,	3,8, 15	T		-1927
135. dr.	Mayer Gmelin, H.K.H.A.	2,6	L		1911-1914?
prof.	Mayer Gmelin, H.K.H.A.	1	L		1925-?
136. prof.	Meinsma,	34			1880-1883
137. dr.	Messing, E.J.J.	21			1918-1937
138. mr.	Methorst, H.W.	10			1908-1927
139. ritm.	Meyer, Jhr.	15			1879-1881
140. kapt.	Michielsen, J.C.	7,11, 31			1896-1901
141. dr.	Modderman,	19			1870-1878
142 kapt.	Mojet, J.J.	40			1937-1939
143. kapt.	Moock, R.J. van	3,6			1885-1892
144. kapt.kw.mr.	Mulder, W	38	I		1899-1903
145.kapt.	Muller Massis, T.F.J.	2,12, 13			1905-1913
lt.kol.	Muller Massis, T.F.J.			315	
146. kapt.	Munnekrede P.J. van	2,12, 13			1913-1919
kol.	Munnekrede, P.J. van	1			1920-1925
147. kapt.	Muschart, R.T.	5			1868-1871
148. kapt.	Mijsberg, J.H.A.	3,6			1896-1907
149. 1e lt.	Naersen, Jhr.J.K.van	15			1908-1912
150. dhr.	Nauta, H.J.	33-35			1928-1937
151.	Nederburgh, J.A.	36			1921-1932

Rang	Naam	No's der vakken	St u di er ic ht in g	Inv.nr.	Jaren
prof.mr.dr.					
152. kapt.	Neeteson, H.C.A.	7-9,40			1895-1900
153. ritm.	Neuman, J.J.	15			1913-1919
154. prof.	Niemann, G.K.	31,32		94,108	1880-1891
155. kapt.int.	Noomen, J.	7,25, 28	I	362	1905-1908
156. kapt.	Nottrot, J.C.G.	3,14, 42			1927-1936
157. ltz.I.	Nuboer, J.W.W.	43			1938-1939
158. kapt.	Nijhoff, A.H.	14,16, 42,44			1930-1937
159. dr.	Nijland, A	91			1919-1923
160. kapt.	Oldenborgh, J.van	6,42			1909-1912
161. kapt.	Oolgaardt, H	10,11			1895-1899
162. kapt.	Oordt, H.L.	12-14			1893-1903
maj.	Oordt, H.L.	1			1907-1912
163. kapt.	Ophorst, A.R.	14			1899-1903
164. kapt.int.	Ouwerling, C.F.	25,28	I		1893-1900
165. 2e lt.	Pahud de Mortanges, C.F.	15			1921-1922
166. dr.	Pareau, A.H.	17,18, 25			1878-1898
dr.	Pareau, A.H.	24,29			1878-1891
167. dhr.	Paschal, L	20			1897-1937
168. o.v.g.2e kl.	Peeters, H.	40			1923-1931
169. dhr.	Phillips, W.G.	19			1878-1911
170. dr.	Pitsch, O	6	L		1891-1911
		2	L		1906-1911
171. kapt.	Plantenga, M.H.J.	2,10, 11			1883-1891
lt.kol.	Plantenga, M.H.J.	1			1894-1897

Rang	Naam	No's der vakken	St u di er ic ht in g	Inv.nr.	Jaren
172. prof.	Poensen, C	34,35		244	1897-1910
173. kapt.	Pommeren, C.P. van	2,4, 11,13		93	1873-1884
174. kapt.	Pompe van Meerdervoort, F	2,7, 11-13		83	1881-1885
175. kapt.	Pop, W.F.	3,10, 16			1897-1904
176. dr.	Postma, C	1,3	L		1934-1937
177. 1e lt.	Quarles van Ufford, Jhr. Y.D.C.	15			1922-1924
178. kapt.	Ravenswaay, K.J. van	3,10, 16			1893-1897
179. prof. (1918)	Reimers, H.C.	4	L		1891-1921
prof.(1918)	Reimers, H.C.	10	L		1907-1914
180. prof.mr.dr.	Ribbius, H.R.	83	I		1921-1934
181. kapt.	Ridder van Rappard, W.F.	2,14, 16		321	1883-1893
182. 1e lt.	Riemsdijk, van	18			1869-1871
183. dr.	Ritzema Bos, J	3	L		1891-1925?
184. prof.dr.	Roepke ,W.K.J.	9	L		-1925?
185. ltz.l.	Ronde, F.S.W. de	43		229	1934-1938
186. kapt.	Rooseboom, W	2,4, 12-14		65,82, 93,107	1875-1885 + 1891
lt.kol.	Rooseboom, W	1		65,82, 93,107	1891-1894
187. kapt.	Sandberg, Jhr.J.M.R.	2,12, 13			1935-1939
188. ritm.	Sandt van Nooten, C	15			1909-1911
189. kapt.int.	Sauvage, J.H. de	7,25, 28	I		1892-1897
190. 1e lt.	Schalken,	3			1868-1872
191. kapt.	Scharroo, P.W.	3,6, 42		254	1918-1925
192. mr.	Schapers, J.D.	14,16, 40,42, 44			1937-1939

Rang	Naam	No's der vakken	St u d i e r i c h t i n g	Inv.nr.	Jaren
193. kapt.	Schilling, W	2,12, 13			1929-1935
194. dhr.	Schmidt, A.L.	21			1902-1904
195. kapt.	Schuil, J.J.	3,6, 42			1907-1909
196. kapt.	Schuurman, W.J.C.	14,16, 42			1917-1921
197. maj.	Schuursma, R	8,9, 40		254	1921-1930
198. dhr.	Schwippert, P.A.	21			1883-1902
199. kapt.	Seldam, R. ten	2,11-13,31			1907-1913
200. kapt.	Seyffardt, A.L.W.	2,15, 16,23			1871-1885
201. kapt.	Simon,	5			1868-1870
202. kapt.	Slobbe, B.W.F. van	10,11			1923-1930
203. o.v.g.1e kl.	Slooten, P. van der	41			1911-1919
204. 1e lt.	Snouck Hurgonje, A.W.J.	15			1893-1895
205. dr.	Snouck Hurgonje, C.	33			1882-1885
206. prof.	Spanjaard, J	36			1882-1905
207. prof.	Spat, C	33			1921-1928
208. kapt.	Spruijt, P.J.	1,11, 31,90			1901-1907
kapt.	Spruijt, P.J.	2		297	1904-1907
209. lt.kol.	Staal, H.P.	1			1897-1900
210. maj.	Star, J.M. van der	1		13,41, 43	1871-1873
211. prof.	Stok, J.E. van der	8	L		-1925?
212. dr.	Stortenbeker, W	17,18, 25	I		1898-1917
213. kapt.	Struyvenberg, A	8,9, 40			1930-1937
214. kapt	Stuvel , F.M.J.	8,9, 40			1932-1937
215. dhr.	Sunier, A	20			1894-1897
216 kapt.	Taets van Amerongen, J.N.A. Baron	4,7-10,12		41,43	1868-1878
217. ritm.	Teding van Berkhout, Jhr.	15,19			1868-1878

Rang	Naam	No's der vakken	St u d i e r i c h t i n g	Inv.nr.	Jaren
	L.J.H.				
218. dr.	Terwer, J.N.	7	T		1913-1918
219. ritm.	Thiange, F.N.	15			1893-1896
220. 1e lt.	Tielens, P.M.H.	15			1924-1931
221. 1e lt.	Tilanus, W.J.	15			1896-1897/1903-1905
222. dhr.	Timmerman, C	19			1911-1912
223. kapt.	Tonnet, J.C.C.	10,11		212	1902-1910
224. kapt.	Tuckermann, C.F.H.	7-9,12,13,40, 90		297,312	1904-1908
225. kapt.	Tuinen, C. van	3,14, 16,42			1908-1918
226. kapt.	Tuerenhout, F.A.V.W.H. van	21			1876-1878
227. 1e lt.	Tuijl van Serooskerken, E.F.C.H.J. Baron	15			1878-1879
228. 1e lt.adj.	Twiss H.D.	15			1884-1894
229. kapt.	Ubbens, J.C.	1,7			1884-1886
230. dr.	Valckenier Suringar	1	L		1913
231. dhr.	Valken, M.K	19			1937
232. kapt.	Veer, C.P. de	7-9,39			1889-1895
233. 1e lt.	Vertholon de Salve de Bruneton, J	15			1898-1900
234. kapt.	Voorduin	5,6			1871-1872
235. ritm.	Voort van Zijp, A.D.C. van der	15			1928-1935
236. kapt.	Vosmaer, W	7-9,40			1900-1906
237. ritm.	Vreede, G.W.	15			1912-1913
238. mr.	Vrijberghe de Coningh, A.W.J.	83	I		1934-1937

Rang	Naam	No's der vakken	St u di er ic ht in g	Inv.nr.	Jaren
239. dr.	Vuijk, L	1	L		1911-1913
240. kapt.int.	Water, J.H.A. van der	7,25, 28	I		1907-1913
241. ritm.	Wedden, van der J.	15			1885-1887
242. kapt.int.	Wensink, W.C.	7,10, 27,81			1936-1939
243. prof.dr.	Wester, D.H.	17,18, 25	I	254	1917-1937
244. prof.mr.dr.	Westra, H	36			1938
245. kapt.	Weijden, J. van der	7-9,12, 13,40, 90			1908-1918
246. kapt.	Willigen, P.C. van der	7- 9,12, 13,40			1895-1899
247. kapt.	Wilson, J.J.C.P.	10,11		308,317	1930-1937
248. kapt.int.	Winckel, E.G.	7,25, 28	I	339	1891-1893
249. kapt.	Winter, A.F.M.	11,31, 90		254	1918-1924
250. dhr.	Wirth,	21			1872-1875
251. maj.int.	Wit, A. de	7,27, 81	I	254	1919-1924
252. kapt	Wolff, J.J. de	3,14, 42			1936-1939
253. kapt.int.	Wolff, W.J.A.de	7,15, 27,81	I	254	1918-1927
254. kapt.	Wuppermann W.E.A.	2,12, 13			1885-1887
255. kapt.	Wijnmalen, R.W.	15			1904-1905
256. ritm	Wijnstroom ,J.P.	15			1878-1886

3. VERKLARING DER NUMMERS VAN DE VAKKEN WAARIN AAN DE STAFSCHOOL, KRIJGSSCHOOL VOOR OFFICIEREN EN HOGERE KRIJGSSCHOOL LESGEGEVEN WERD MET HUN DIVERSE PERIODEN.

1. Landsverdediging later strategie toegepast op Nederland	1871-1939
--	-----------

2. Tactische beleringsoefeningen op de kaart	1875-1891 en 1904-1939
3. Versterkingskunst	1869-1939
4. Telegraaf en Spoorwegen	1871-1880
5. Wiskunde	1869-1878
6. Geodesie	1870-1920
7. Legerverpleging	1869-1939
8. Stafdienst in tijd van vrede	1870-1939
9. Stafdienst in tijd van oorlog	1870-1939
10. Militaire Statistiek en -aardijkskunde	1871-1939
11. Krijgsgeschiedenis en strategie 1869-1939	1869-1939
12. Elementaire tactiek	1868-1939(zie 2)
13. Algemene- en toegepaste tactiek	1870-1939
14. Oorlogspolitiek	1871-1939
15. Paardrijden	1868-1939
16. Artillerie	1868-1939
17. Natuurkunde	1868-1938
18. Scheikunde	1869-1938
19. Engels	1868-1938
20. Frans	1868-1938
21. Hoogduits	1868-1938
22. Hydraulica	1876-1878
23. Vestingoorlog	1877-1880 (zie 42)
24. Voedingsleer	1877-1878 en 1882-1885
25. Warenkennis en laboratorium onderzoek	1891-1939
26. Legerbeheer	1876-1887
27. Dienst der militaire intendance	1891-1939
28. Leger- en korps administratie	1891-1939
29. Laboratoriumoefeningen	1879-1887 (zie 25)
30. Troepenaanvoering	1880-1887 en 1891-1892
31. Land- en volkenkunde van Ned.Indië	1892-1939
32. Boeginees	1880-1886
33. Mohammedaans recht	1891-1937
34. Javaans	1891-1937
35. Maleis	1891-1937

36. Staats- en administratief recht van Ned. Indië	1891-1938
37. Staatswetenschappen en -huishoudkunde	1883-1936
38. Comptabiliteit	1903-1937(zie 28,82 en 83)
39. Legervorming	1891-1892
40. Leer van het krijgswezen	1891-1939
41. Militaire gezondheidsleer	1891-1939 (zie 91)
42. Vesting en stellingoorlog	1908-1939
43. Marine aangelegenheden	1923-1939
44. Oorlogsrecht	1919-1939
45. Geheimschrift	1934-1939
46. Tuchtrect	1934-1939
47. Luchttactiek	1934-1939
81. Economische aardrijkskunde van Ned. Indië	1919-1939
82. Balansleer	1921-1937
83. Handelsrecht	1921-1937
90. Strategie toegepast op de verdediging van Ned. Indië	1885-1891 en 1902-1939
91. Tropenhygiëne	1919-1937

4. DE VAKKEN VAN DE RIJKS HOGERE LANDBOUWSCHOOL EN DE HOGERE TEXTIELSCHOOL

L. De vakken aan de Rijks Hogere Landbouwschool te Wageningen

1. Plantkunde	1891-1925 en 1934-1937
2. Akkerbouw	1891-1925
3. Dierkunde	1891-1925 en 1934-1937
4. Veeteelt en veeverpleging	1891-1925
5. Zuivelbereiding	1891-1925
6. Bedrijfsleer	1891-1913
7. Scheikundig onderzoek van levensmiddelen	1891-1925
8. Laagland cultures, O.I. landbouw	1901-1925
9. Hoogland cultures, O.I. landbouw	1901-1925
10. Anatomie en physiologie van mens en dier	1907-1914

11. Kennis van landbouwproducten	-1925?
----------------------------------	--------

T. De vakken aan de Hogere Textielschool te Enschede

1. Chemische Technologie van het bleken en drukken	1898-1909
2. Weven en de Compositie theorie van weefsels	1898-1921
3. Theorie van het mechanisch, chemisch appreteren	1898-1927
4. Spinnen, spinvezels, spinnerij, werktuigen	1898-1927
5. Microscopie op kunstwol	1898-1927
6. Practisch weven	1898-1927
7. Ververij en blekerij van plantaardige vezels	1909-1928
8. Ververij en blekerij van dierlijke vezels	1909-1914 + 1927
9. Onderzoek van kleur- op vezelstoffen	1927
10. Theorie voorbereiding van machines	1927
11. Decompositie onderzoek van garen, grondstoffen	1927
12. Decompositietricotage, breimachines, sokken	1927
13. Theorie weefgetouwen	1927
14. Kennis van spinvezels	1927
15. Practische oefeningen in het onderzoek van geappreterde weefsels.	1927

5. INDEX OP DE OVERIGE NAMEN VOORKOMENDE IN DE INVENTARIS DER STAF-, KRIJGS- EN HOGERE KRIJGSSCHOOL.

rang	naam	inv. no.
1. adm.	F. Bauduin	234
2. 1e lt.	H.F. van Beenhakker	327
3. 1e lt.	A.L. ten Berge	328
4. 2e lt.	J.R. Boissevain	34
5. chef G.S.	G.P. Booms	14
6. mar.att.	A. de Booy	319
7. kapt.	J.H.L. Bos	254
8. kapt.int.	W.J. van Breen	362
9. prof.	H.A. Brouwer	250
10. kapt.	M.R.H. Calmeijer	318
11. kapt.	W.Th.Carp	320
12. 1e lt.	G.M.J. de Chateau	329

rang	naam	inv. no.
13. 1e lt.	G.C.E. van Daalen	309
14. 2e lt.	M.H. Damme	34
15. 1e lt.	F.H. Donner	310
16. kapt.	A.Q.H. Dijkhoorn	303
17. kol.	M. Engelvaart	14
18. 1e lt.	R.M. Eijssonius de Waal	40
19. part.secr. H.M.	M. Baron van Geen	234
20. 1e lt.	J.H. van Giessen	330,338
21. 2e lt.	F. van Hasselt	34
22. 1e lt.	J.A.K. van Hasselt	34
23. kapt.	W.K.L. van Helden	43
24. 2e lt.	F.A. Hoefer	34
1e lt.	F.A. Hoefer	119-148
25. prof.	W.H. van der Hoeven	243
26. 1e lt.	E.E. Holle	331
27. prof.	G. de Josselin de Jong	255
28. kapt.	J.H. Kromhout	36
29. mr.	H.J. Kruls	337
30. 1e lt.	J. Lagas	332
31. 1e lt.	Jhr.H. Laman Trip	38
32. gen.maj.	J.C. Logger	255
33. lt.kol.	H.M. Luchsinger	254
34. 1e lt.	A.G. Maris	311
35. maj.	M.J. van Nieuwkuyk	39
36. 1e lt.	W.H. Nolthenius	38
37. mr.	L.M. Rollin Couquerque	253
38. 1e lt.	R. Römer	333
39. 2e lt.	F.H.A. Sabron	34
40. kapt.	H.P.J. Schinkel	238
41. maj.	J. Schuurman	13
42. kapt.	H.A. Seijffardt	93
43. 1e lt.	B.A. Sjoerdsma	334
44. 1e lt.	G.F. Soeters	150

rang	naam	inv. no.
45. maj.	H.J.H. van Tarel	323
46. kapt.	J.J.G. Baron van Voorst tot Voorst	302
47. kol.	D.G. van der Voorst Maarschalk	315
48. gen.maj.	A.W.P. Weitzel	82
49. kapt.int.	E.G. Winckel	339

6. OVERZICHT VAN DE INSPECTEURS MILITAIR ONDERWIJS 1878-1925

Op 28 januari 1985 werd een naamlijst van "inspecteurs militair onderwijs" van de sectie krijgsgeschiedenis en ceremonieel HKKL ontvangen. Daar deze lijst aan de hand van de stukken uit het archief der staf-, krijgs en hogere krijgsschool kon worden aangevuld is deze naamlijst hierbij opgenomen, mede omdat deze niet voorkomt in het meergenoemde werk: Honderdvijftig jaar Generale Staf 1814-11 maart-1964.

gen.maj. inf.	Netscher, P.M.	1879-1885	inv.no. 68,70,71,83,85,96, 106,107, 108,
gen.maj. inf.	Netscher, P.M.	1879-1885	inv.no. 68,70,71,83,85,96, 106,107, 108,
gen.maj. inf.	Beer Poortugael, Jhr.J.C.C.den	1885-1886	inv.no. 75,84, 150,151
gen.maj. inf.	Alings, H.F.	1890-1893	inv.no. 153,211, 243
gen.maj. art.	Borel, G.F.W.	1893-1897	inv.no. 274
gen.maj. inf.	Pommeren, C.F. van	1897-1900	inv.no. 244,340, 360
gen.maj. inf.	Dam van Isselt, J.T.T.C. van	1900-1902	inv.no. 245,246, 270,341
gen.maj. G.S.	Moock, R.J. van	1902-1905	inv.no. 212,227, 297,298, 343
gen.maj. inf.	Sabron, F.H.A.	1905-1907	inv.no. 230,299, 362
gen.maj. genie	Cool, W.	1907-1909	inv. no. 247,362
gen.maj. inf.	Hoogeboom, A.	1909-1915	inv.no. 237,249
gen.maj. art.	Kemper , H.	1915-1919	inv.no. 214,238, 346
gen.maj. inf.	Dufour, R	1919-1920	inv.no. 251
gen.maj. art.	Logger, J.C.	1920-1924	inv.no. 218,275
gen.maj. art.	Feber, H.J.A.	1924-1925	inv.no. -----

**7. CONCORDANS VAN OUD NAAR NIEUW: STAFSCHOOL. 16
NOVEMBER 1868 - 1 NOVEMBER 1875**

Omslagnr.	Bundel	Dossier	Exh. c.q. Agenda (nrs.)	Jaar	Inv.nr(s).
AA 1	-	-	-	1868	8 en 13
AA 1	-	-	36	1868-1869	1
AA 1	-	-	25,26,69,76	1868-1869	27
AA 1	-	-	39,40,70	1869	29 (zie 27)
AA 1	25	-	62	1869	33 (zie 27)
AA 1	-	-	29	1869	41 (zie 27)
AA 1	-	27	-	1869	11
AA 1	-	27	-	1869-1876	12
AA 1	-	-	gemarkt "ongen.A"	1869,1870	2
AA 1	-	-	105,118,119	1869-1870	22
AA 1	-	-	104 (niet in mag.lijst)	1870	16
AA 1	105	-	112	1870	21
AA 1	102	-	102,103	1870	30
AA 1	92	-	92,93,94 en 99	1870	36
AA 1	-	-	gemarkt "ongen.A"	1870-1871	3
AA 1	97	-	97,98,131,135	1870-1871	14
AA 1	131	-	132,136	1871	15
AA 1	-	-	170	1871	17,19
AA 1	169	-	169,197	1871	24
AA 1	137	-	137,154	1871	31
AA 1	-	-	174	1871	35
AA 1	174	-	182	1871	45 (zie 35)
AA 1	138	-	138,143,155,168,171,187,191	1871	37
AA 1	-	-	149,150	1871	38 (zie 37)

Omslagnr.	Bundel	Dossier	Exh. c.q. Agenda (nrs.)	Jaar	Inv.nr(s).
AA 1	-	-	gemarkt "ongen.A" niet in mag.lijst.	1871	40
AA 1	189	-	189,194,19 5	1871	42
AA 1	-	-	gemarkt "ongen.A"	1871-1872	4
AA 1	-	-	246,255	1871-1872	23
AA 1	243	-	267,270,27 8	1872	28 (zie 32)
AA 1	-	-	243	1872	32
AA 1	248	-	248	1872	43
AA 1	-	-	gemarkt "ongen.A"	1872-1873	5
AA 1	-	-	gemarkt "ongen.A"	1873-1874	6
AA 1	-	-	gemarkt "ongen.B"	1873	25
AA 1	-	-	gemarkt "ongen.A"	1874-1875	7,26
AA 1	-	-	gemarkt "ongen.B" en 8	1874-1875	9
AA 1	-	-	564	1875	10
	-	-	530	1875	18
AA 1	-	612	612,614,61 9	1875	34
AA 1	-	-	540	1875	39
AA 4	-	-	gemarkt "ongen.A"	1928	20
AA 4	-	-	gemarkt "ongen.A"	1928	44

8. CONCORDANS VAN OUD NAAR NIEUW: KRIJGSSCHOOL VOOR OFFICIEREN. 1 NOVEMBER 1875 - 1 NOVEMBER 1891

Omslagnr.	Bundel	Dossier	Exh.c.q.Age nda (nrs.)	Jaar	Inv.nr.(s).
AA 1	-	-	gemarkt "ongen.A"	1875-1876	46
AA 1	-	-	608 B	1875	65,66
AA 1	-	-	gemarkt "ongen.A"	1876-1877	47
AA 1	36	-	69	1876	67 (zie 104)
AA 1	-	-	170 A	1876	87
AA 1	-	-	gemarkt "ongen.A"	1877-1878	48
AA 1	-	-	89	1878-1879	49
AA 1	-	-	103,105	1878	68 (zie 80)
AA 1	4	-	4,73,91,93, 106	1878	80
AA 1	-	-	65	1878	69
AA 1	-	-	46	1878	81 (zie 89)
AA 1	31	-	31	1878	89
AA 1	-	-	18,19	1878	90 (zie 49)
AA 1	-	-	32,82,108	1876,1878	103,157
AA 2	-	-	gemarkt "ongen.A"	1875-1878	119,148
AA 2			B 1-11 C 1- 13 D 1-5		
AA 3	-	-	34 (niet in mag.lijst)	1878	149
AA 3	-	-	7	1878	88
AA 3	-	-	70	1878	118 (zie 107)
AA 3	-	-	6	1879-1880	50
AA 3	87	-	87,88,167,2 21	1879	70
AA 3	-	-	gemarkt "ongen.B"	1879	71
AA 3	-	-	gemarkt "ongen.C"	1879	72

Omslagnr.	Bundel	Dossier	Exh.c.q.Age nda (nrs.)	Jaar	Inv.nr.(s).
AA 3	139	-	139,142	1879	82
AA 3	46	-	151,G 46	1879	91
AA 3	-	-	gemarkt "ongen.A"	1879	92
AA 3	-	-	195	1879	108 (zie 91)
AA 3	2	-	2,21	1880-1881	51
AA 3	-	-	gemarkt "ongen.B"	1880	99
AA 3	-	-	gemarkt "ongen.A"	1880	110
AA 3	12	-	12,42	1881-1882	52
AA 3	-	-	gemarkt "ongen.A"	1881	73
AA 3	-	-	29	1881	83
AA 3	-	-	gemarkt "ongen.B"	1881	93
AA 3	-	-	46	1881	111
AA 3	3	-	3,27	1882-1883	53
AA 3	-	-	gemarkt "ongen.A"	1882	94
AA 3	-	-	32	1882	109
AA 3	-	-	1	1883-1884	54
AA 3	-	-	12	1883	85
AA 3	-	-	45	1883	112
AA 3	-	-	159	1883	150
AA 3	6	-	6,52	1884-1885	55
AA 3	-	-	40	1884	74
AA 3	-	-	gemarkt "ongen.A"	1884	95
AA 3	-	-	53	1884	96
AA 3	77	-	77,137	1884	113
-	-	-	127	1885-1886	56
AA 3	-	-	32	1885	84
AA 3	-	-	105	1885	114
AA 3	-	-	gemarkt	1885-1886	151

Omslagnr.	Bundel	Dossier	Exh.c.q.Age nda (nrs.)	Jaar	Inv.nr.(s).
			"ongen.A" + 9 G		
AA 3	-	-	1	1886-1887	57
AA 3	69	-	69,74	1886	75
AA 3	-	-	9	1886	76
AA 3	-	-	gemarkt "ongen.A"	1887-1888	58
AA 3	-	-	34	1887	115
AA 3	-	-	2	1888-1889	59
AA 3	9	-	9,11,16,27	1888	77,105
AA 3	-	-	6	1889-1890	60
AA 3	-	-	gemarkt "ongen.A"	1889	79
AA 3	6	-	6	1890-1891	61
AA 3	-	-	78	1890	98
AA 3	-	-	183,11 G + 12 G	1890-1891	156
AA 3	-	-	90,36,69,79 , G 52	1876 t/m 1884	104
AA 3	-	-	13,G 4,61,64	1878,1882, 1884	107
AA 3	-	-	gemarkt "ongen.C" en 1 GS	1879-1881	116
AA 3	-	-	54 (niet in mag.lijst)	1891	106
AA 5	-	-	gemarkt "ongen.A"	1928	86
GG 1	18	-	18,25,28	1886	117
GG 1	-	-	13	1886	97
GG 1	-	-	9	1888	78
GG 1	-	-	54	1889	100,101
GG 1	-	-	46	1890	102
GG 1	1	-	1,7,12	1890	152
GG 1	18	-	18,22,63,14 1,137	1889	154

Omslagnr.	Bundel	Dossier	Exh.c.q. Agenda (nrs.)	Jaar	Inv.nr.(s).
GG 1	-	-	29	1890	155
GG 1	14	-	14,25,167	1891	153
Inhouds-opgave 1			2 agenda's + index	1877-1891	62
Inhouds-opgave 1			2 agenda's + index	1875-1878	63
Inhouds-opgave 1			2 agenda's + index	1885-1890	64

9. CONCORDANS VAN OUD NAAR NIEUW: HOGERE KRIJGSSCHOOL 1 NOVEMBER 1891 - 13 APRIL 1940

Omslagnr.	Bundel	Dossier	Exh.c.q. Agenda (nrs.)	Jaar	Inv.nr (s).
ZGZG 1 (ZVZV)	47	-	47,93,142	1909	247
ZGZG 1 (ZVZV)	-	-	8	1909	362
ZGZG 1 (ZVZV)	-	-	131	1912	336
PP 1	35	-	35	1927	365
PP 1	56	-	56,57	1927-1928	234
PP 1	-	7		1925	257
PP 1	145	-	5,167	1934	308
PP 1	-	-	ongen.A	1935	317
PP 1	-	-	3	1935	326
PP 1 ongen.AZG	-	-	-	1938	327 t/m 334
GG 1	-	-	gemerkt "ongen.C"	1918	321
GG 1	21	-	23,46,47,57,62,75	1893	223
GG 1	35	-	35,37	1894	274
GG 1	21	-	21	1893	370 (zie 223)
GG 1	-	-	6	1899	353 (zie 360)

Omslagnr.	Bundel	Dossier	Exh.c.q. Agenda (nrs.)	Jaar	Inv.nr (s).
GG 1	6	-	6,8,10,15,24 en 56,72	1899,1901	360
GG 1	-	-	7	1899	335
GG 1	-	-	81	1901	246
GG 1	56	-	96	1901	341
GG 1	48	-	48,73,83,110	1901	269
GG 1	66	-	66,7	1902	270
GG 1	18	-	18,77	1903	342
GG 1	-	80		1904	231
GG 1	-	-	178	1904	298
GG 1	-	-	172,187,14	1904	313 (zie 343)
GG 1	5	-	5,15	1904	227
GG 1	-	-	23,221	1904,1906	361
GG 1	207	-	207,219	1904	297
GG 1	14	-	42,26,32	1904	343
GG 1	36	-	36	1905	212
GG 1	7	-	7,12	1906	299
GG 1	41	-	41,59	1906	230
GG 1	-	-	38	1907	354 zie 362
GG 1	34	-	34,55,70,73,86,125,141	1907	362
GG 1	23	-	23,66,69	1908	362
GG 1	-	-	48	1912	248
GG 1	115	-	115,125,133	1913	344
GG 1	39	-	39,41	1914	237
GG 1	-	-	44	1914	345
GG 1	-	-	175	1914	249
GG 1	16	-	16,37	1914	371
GG 1	-	3	3	1915	355
GG 1	13	-	13,54,	1916	213

Omslagnr.	Bundel	Dossier	Exh.c.q. Agenda (nrs.)	Jaar	Inv.nr (s).
GG 1	5	-	5,6,11,63,8 5	1917	213
GG 1	5	-	54	1917	363 (zie 213)
GG 1	45	-	45,102	1917	372
GG 1	-	-	gemarkt "ongen.A"	1917	346
GG 1	-	-	49	1917	315
GG 1	-	-	11/2, 118	1917	238
GG 1	-	-	gemarkt "ongen.B"	1918	239,24
GG 1	107	-	107,213	1918	215
GG 1	-	-	213	1918	347 (zie 215)
GG 1	108	-	108,216,22 8	1918,1925	216
GG 1	44	-	44,218	1918	214
GG 1	-	-	197	1918	250
GG 1	-	-	11	1919	241
GG 1	-	-	135	1919	271
GG 1	-	-	269	1919	356 (zie 364)
GG 1	239	-	239	1919	364
GG 1	-	-	135	1919	266
GG 1	-	-	13 bij 11 G en gemerkt "ongen. A"	1920	242
GG 1	-	-	115,125	1920	251
GG 1	-	-	117	1920	252
GG 1	-	-	gemarkt "ongen.A" (1920?)	1921	254
GG 1					
GG 2	-	-	14-jan	1921	253
GG 2	-	-	31-jan	1921	300

Omslagnr.	Bundel	Dossier	Exh.c.q. Agenda (nrs.)	Jaar	Inv.nr (s).
GG 2	-	-	33/2	1921	301
GG 2	20	-	20/1 t/m 20/5 en 8/17,8/22	1921	275
GG 2	-	17	17/3,17/4,1 7/7,17/8,17/ 12,17/14	1921	316
GG 2	-	-	8-jan	1923	256
GG 2	-	11	11/1,11/2,4 4/1, 44/3,44/4	1921-1922	254
GG 2	-	-	11-feb	1922	217(zie 254)
GG 2	-	-	7/1,7/2	1923	218
GG 2	-	-	17-feb	1924	302
GG 2	-	-	8-jun	1930	260
GG 2	13	-	13/1 t/m 13/4	1932	303
GG 2	-	-	18-jan	1933	261
GG 2	3	-	3,13,13/7	1933	263
GG 2	8	-	8/3,90	1933	262
GG 2	-	-	gemarkt "ongen.A"	1933	323
GG 2	125	-	125,160,16 1,175	1934	273
GG 2	154	-	154	1934	264
GG 2	-	32	32	1934	348
GG 2	-	-	gemarkt "ongen.B"	1935	463
GG 2	-	-	gemarkt "ongen.A"	1935	317
GG 2	-	7	7	1935	349(zie 273)
GG 2	29	-	29,37,122,1 73	1934,1936	277(voor 1934 zie 264)

Omslagnr.	Bundel	Dossier	Exh.c.q. Agenda (nrs.)	Jaar	Inv.nr (s).
GG 2	20	-	20,46	1937	277
GG 2	-	-	gemarkt "ongen.B"	1937	338
GG 2	98	-	98,145,168	1938	307
GG 2	17	-	178 G,26	1938,194	220
GG 2	55	-	55,69,147	1938	305
GG 2	62	-	62,162,177, 138	1938	318
GG 2	-	-	144	1938	320
GG 2	-	-	170 G/5	1938	499
AA 3	-	-	304	1891-1892	158
AA 3	-	-	gemarkt "ongen.B"	1892	309
AA 3	-	-	gemarkt "ongen.C"	1892	310
AA 3	-	-	gemarkt "ongen.D"	1892	311
AA 3	-	-	gemarkt "ongen.E"	1892	312
AA 3	-	-	304	1892-1893	159
AA 3	-	-	372	1893-1894	160
AA 3	-	-	36	1893	211
AA 3	-	-	21	1893	243
AA 3	-	-	14	1893	268
AA 3	-	-	gemarkt "ongen.A"	1893	339
AA 3	357	-	357,235	1894-1895	161
AA 3	-	-	378,28	1895-1896	162(zie 161),352
AA 3	-	-	328	1896-1897	163
AA 3	-	-	30	1899	278
AA 3	15	-	15,59,94,30 1,69	1899	244
AA 3	61	-	67	1899	340

Omslagnr.	Bundel	Dossier	Exh.c.q. Agenda (nrs.)	Jaar	Inv.nr (s).
AA 4	-	-	308	1897-1898	164,374
AA 4	195	-	195,319	1898-1899	165
AA 4	-	-	309	1899-1900	166
AA 4	-	-	285	1900	245
AA 4	-	-	368	1900-1901	167
AA 4	-	-	341,368	1901-1902	168
AA 4	300	-	300,394,41 5	1902-1903	169
AA 4	19	-	19,77,130	1903	224
AA 4	-	-	390	1903-1904	170
AA 4	-	-	430	1904-1905	171
AA 4	-	-	361	1905-1906	172
AA 4	-	-	431	1906-1907	173
AA 4	-	-	(431)496	1907-1908	174
AA 4	-	-	(496)501	1908-1909	175
AA 4	-	-	(496)506	1909-1910	176
AA 4	-	-	(496)549	1910-1911	177
AA 4	-	-	478(549)	1911-1912	178
AA 4	-	-	(478)506	1912-1913	179
AA 4	-	-	gemarkt "ongen.A" (506)	1913-1914	180
AA 4	-	-	gemarkt "ongen.B"	1914	232
AA 4	-	-	644	1917-1918	181
AA 4	-	-	826	1918-1919	182
AA 4	-	705	705	1919-1920	183
AA 4	-	74	74/4 K,705	1920-1921	184
AA 4	-	74	24/4 G, 74/6, 74/4 K	1921-1922	185
AA 4	-	-	gemarkt "ongen.A"	1922	314
AA 4	-	-	gemarkt "ongen.A +	1922-1923	255

Omslagnr.	Bundel	Dossier	Exh.c.q. Agenda (nrs.)	Jaar	Inv.nr (s).
			B"		
AA 4	-	74	74/2(1923), 74/4 + 74/6 (1922)	1922-1923	186
AA 4	-	43	43/3 K(1924)	1923-1924	187
AA 4	-	43	43/2 K (1925),43/3 (1924)	1924-1925	188
AA 4	-	43	43/3 K (1926)	1925/1926	189
AA 4	-	52	52/1 K, 24/1,24/2 en "ongen.A"	1925/26	272
AA 4	-	15	15/2 K	1926	258
AA 4	-	-	24/9 K(24a)	1927	259
AA 4	-	24	24/10 K	1927	322
AA 4	-	40	40/6 K en 40/7 K	1927-1928	276
AA 4	-	-	gemarkt "ongen.A"	1928	233 (zie 235)
AA 4	-	-	gemarkt "ongen.A"	1928,194	235
AA 4	-	-	43/3 K(1926)	1927-1929	190
AA 5	-	-	43/2 K	1931-1932	191
AA 5	-	-	409	1932-1933	192
AA 5	735	-	735,838(19 34)	1933-1934	193
AA 5	646	-	838(1934),6 46,678(193 5)	1934-1935	194
AA 5	-	-	737	1935	357
AA 5	43	-	678 (1935)	1935-1936	195 (zie 194)
AA 5	-	-	gemarkt	1936	225

Omslagnr.	Bundel	Dossier	Exh.c.q. Agenda (nrs.)	Jaar	Inv.nr (s).
			"ongen.A"		
AA 5	6	-	602	1936	228
AA 5	489	-	489,594	1936	265
AA 5	-	130	130	1936	366
AA 5	-	130	694	1936	358
AA 5	-	-	gemarkt "ongen.B"	1936	324
AA 5	-	-	724 (1938)	1937-1938	196
AA 5	98	-	98	1937	367
AA 5	98	-	730,731 A	1937	368(zie 367)
AA 5	43	-	724 (1938)	1938-1939	197
AA 5	-	-	gemarkt "ongen.A"	1938-1939	219
AA 5	-	-	89	1938	229
AA 5	-	-	gemarkt "ongen.D"	1938	236
AA 5	-	-	13	1938	350
AA 5	80	-	G 80,G 154 gemarkt "ongen.A en B"	1937-1938	304
AA 5	480	-	480	1938	306
AA 5	-	-	534	1938	351(zie 306)
AA 5	-	-	377 A	1938	319
AA 5	428	-	428,558	1939	226
AA 5	-	-	344	1939	373
AA 5	-	-	42	1940	222(zie 369)
AA 5	17	-	37,40,41	1940	221 (zie 369)
AA 5	17	-	17	1940	369
AA 6	-	-	1	1934-1935	279
AA 6	-	-	338	1934-1935	280

Omslagnr.	Bundel	Dossier	Exh.c.q. Agenda (nrs.)	Jaar	Inv.nr (s).
AA 6	-	-	1	1935-1936	281
AA 6	-	-	395	1935-1936	282
AA 6	-	-	1	1936-1937	283,284
AA 6	-	-	523	1936-1937	285,286
AA 6	-	-	1	1937-1938	287-288
AA 6	-	-	434	1937-1938	289
AA 6	-	-	1	1938-1939	290-292
AA 6	-	-	413	1938-1939	293-296
Inhouds- opgave 1			13 agenda's (algemeen en geheim)	1891-1913	198 t/m 210

10. CONCORDANS VAN 1974

In 1974 werd door de heer Joh.C. van Aartrijk, medewerker van het Algemeen Rijksarchief, een plaatsingslijst van de archivalia over de periode 1868 t/m 1928 vervaardigd waarbij de stukken in omslagen werden verpakt. Om nu ook deze gebruikers tegemoet te komen werd de volgende concordance vervaardigd. Via het voorafgaande 1e deel der concordans (zie eerdere bijlagen) is dan het nieuwe inventarisnummer te vinden.

Stafschool

Oud omslagnr.	Nieuw omslagnr.
Omslagnr. 1	AA 1

Krijgsschool voor officieren

Oud omslagnr.	Nieuw omslagnr.
Omslagnr. 2	AA 1
Omslagnr. 8	AA 3
Omslagnr. 6 en 7	registers = agenda's, onder Inhoudsopgave 1
Omslagnr. 9	AA 3

Archiefstukken van de luitenant der Artillerie F.A. Hoefer

Oud omslagnr.	Nieuw omslagnr.
Omslagnr. 3	AA 2 = B 1 t/m B 11

Oud omslagnr.	Nieuw omslagnr.
Omslagnr. 4	AA 2 = C 1 t/m C 13
Omslagnr. 5	AA 2 = D 1 t/m D 5

Hogere Krijgsschool (t/m 1928)

Oud omslagnr.	Nieuw omslagnr.
Omslagnr. 9	AA 3
Omslagnr.10	AA 4
Omslagnr.11	AA 4